

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Právo na informace

Předkládá: Zdeněk Hájek

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právo na informace“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Dobřanech 30. března 2015

Zdeněk Hájek

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval konzultantovi a vedoucímu mé bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za velmi cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracovávání této práce poskytl a za jeho velmi vstřícný přístup a podporu, kterou mi při psaní této práce poskytl.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Právo na informace, pojem a definice informace.....	3
2.1	Právo na informace	3
2.2	Pojem a definice informace	4
2.3	Typy a vlastnosti informace	5
3	Mezinárodní úprava práva na informace.....	8
3.1	Všeobecná deklarace lidských práv	8
3.2	Mezinárodní pakt o občanských a politických právech	9
3.3	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.....	10
3.4	Dokumenty Rady Evropy.....	12
3.5	Smlouvy a směrnice v rámci Evropské unie	13
4	Zakotvení práva na informace v právním řádu ČR.....	15
4.1	Ústavní úprava práva na informace v ČR	15
4.2	Zákonná úprava práva na informace v ČR.....	18
4.2.1	Zákon o právu na informace o životním prostředí.....	18
4.2.2	Zákon o svobodném přístupu k informacím	21
5	Rozbor zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.....	27
5.1	Účel zákona (§ 1).....	27
5.2	Povinnost poskytovat informace (§ 2)	27
5.3	Základní pojmy (§ 3).....	30
5.3.1	Žadatel.....	30
5.3.2	Možnost dálkového přístupu	31
5.3.3	Informace	32
5.3.4	Zveřejněná informace	33
5.3.5	Doprovodná informace	34
5.4	Poskytování informací (§ 4).....	35
5.5	Zveřejňování informací (§ 5)	36
5.6	Povinnost odkázat na zveřejněnou informaci (§ 6).....	38
5.7	Žádost o poskytnutí informace (§ 13).....	39

5.8	Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace (§ 14)	40
5.9	Ustanovení o licenční nebo podlicenční smlouvě (§ 14a)	41
5.10	Rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15)	42
5.11	Odvolání (§ 16)	43
5.12	Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (§ 16a)	44
5.13	Hrazení nákladů (§ 17)	46
5.14	Výroční zpráva (§ 18)	47
6	Povinné subjekty	48
6.1	Státní orgány	49
6.2	Územní samosprávné celky a jejich orgány	51
6.3	Veřejné instituce	52
6.4	Subjekty s částečnou informační povinností	55
7	Omezení práva na informace	55
7.1	Ochrana utajovaných informací	57
7.2	Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje	58
7.3	Příjemci veřejných prostředků	59
7.4	Ochrana obchodního tajemství	60
7.5	Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů	61
7.6	Další omezení práva na informace	61
8	Závěr	65
9	Resumé	69
10	Přehled pramenů	70
10.1	Literatura	70
10.2	Odborné články	71
10.3	Právní předpisy	72
10.4	Mezinárodní dokumenty	73
10.5	Judikatura	73
10.6	Internetové zdroje	74

1 Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolil Právo na informace. V dnešní době, která je právem nazývána věkem informačním, je naplnění ústavního práva na informace klíčovým prvkem vztahu mezi veřejnou mocí ve státě a občanem. Je ve skutečnosti jasné, že včasné získání informací, na jejichž základě se rozhoduje, je v současné době důležité jak pro občany tedy fyzické a právnické osoby, tak pro orgány státní správy a jejich úřady, protože v dnešní informační době je úspěšný právě ten, kdo má nejvíce informací a umí s nimi zacházet.

Jelikož se Česká republika po roce 1989 přihlásila k principům demokratického právního státu, došlo i u nás, a to na základě přijetí Listiny základních práv a svobod, k přechodu od koncepce diskrétnosti veřejné správy k principu publicity veřejné správy. Moje a starší generace si ještě pamatuje ten prvně zmiňovaný koncept veřejné resp. tehdy státní správy, kdy občanovi bylo poskytnuto právo na přístup k informacím pouze tehdy, stanovil-li tak právní předpis, nebo tak rozhodl správní orgán v rámci správního uvážení. Zjednodušeně lze říci, že tenkrát úředník poskytl informace občanovi jen tehdy, ukládal-li mu to nějaký zákon. Tomuto je dnes přesně naopak, jelikož v principu publicity veřejné správy lze spatřovat jakési informační otevření veřejné správy, to znamená, že v současné době úředník neposkytne pouze ty informace, u nichž mu to stanoví právní předpis, všechny ostatní informace poskytne.

A co mě vedlo k tomu, že jsem si vybral jako téma této práce právě Právo na informace. Především to byl předmět Ústava a právo na informace, který jsem u JUDr. Skály absolvoval ve druhém ročníku svého studia na právnické fakultě v Plzni. V tomto předmětu jsem se poprvé podrobněji seznámil s ústavně zaručeným, subjektivním veřejným právem každé osoby, kterým právě právo na informace je a začal se o něj více zajímat. Jelikož se domnívám, že i většina, veskrze laické, veřejnosti nemá o právu na informace dostatek informací a neumí své ústavou zaručené právo používat, rozhodl jsem se toto právo případnému čtenáři v této práci přiblížit.

Pro lepší pochopení celé problematiky práva na informace, bych nejdříve ve druhé kapitole této práce vymezil samotný pojem práva na informace. V druhé polovině této kapitoly bych pak definoval pojem informace a uvedl její vlastnosti a několik jejích typů. Poté se budu věnovat svobodě projevu a právu na informace z hlediska jejich vývoje a jejich zakotvení na mezinárodní úrovni, kde ve třetí kapitole této práce přiblížím čtenáři základní mezinárodní dokumenty a smlouvy, které daly vzniknout

svobodě projevu a právu na informace, jakožto jednomu ze základních lidských práv a které určitým způsobem upravují svobodu projevu. V následující kapitole se pak budu zabývat zakotvením práva na informace v právním řádu České republiky, kdy nejdříve čtenáře seznámím s ústavní úpravou tohoto práva v ČR a druhá část této kapitoly pak bude pojednávat o zákonné úpravě práva na informace v České republice. Pátou kapitolou pak naváži na předchozí kapitolu a podrobně rozeberu a popíši jednotlivé ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Zde bych chtěl předeslat, že nebudu rozebírat ustanovení tohoto zákona, která charakterizují tzv. povinné subjekty a ustanovení, které hovoří o omezení práva na informace. Tyto ustanovení já osobně považuji za nejdůležitější v celém zákoně, a proto jsem těmto věnoval následující dvě samostatné kapitoly. Šestá kapitola této práce tak bude pojednávat o povinných subjektech, resp. bude charakterizovat jednotlivé subjekty, které mají dle zákona o svobodném přístupu k informacím povinnost poskytovat informace. Poslední závěrečná sedmá kapitola pak bude věnována stručné charakteristice jednotlivých důvodů neposkytnutí informací tak, jak o nich hovoří ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím.

2 Právo na informace, pojem a definice informace

2.1 Právo na informace

Právo na informace je právem specifické povahy a jako takové je právem samostatným, kdy může představovat i jakýsi most k uskutečňování dalších práv, ale naopak může také právo na informace stát v cestě k realizaci jiných práv. Představíme-li si právo na informace jako most nebo prostředek k dalším ústavně zaručeným právům, pak lze tvrdit, že toto právo je například nezbytné k realizování práva petičního a shromažďovacího.¹

Právo na informace je považováno za jedno z nejdůležitějších základních lidských práv a je právem politickým, které napomáhá participaci občana na veřejném životě státu. Mezi znaky charakterizující právo na informace, které vyplývají z jeho zařazení do Listiny základních práv a svobod, lze zařadit jeho nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost, nezrušitelnost a v neposlední řadě také možnost jeho přímé aplikace resp. samovykonatelnosti.² „Právo na informace lze tedy chápat jako samostatné subjektivní právo jednotlivce vůči veřejné moci na informace z oblasti správy věcí veřejných“.³

Právo na informace lze také rozlišovat v širším a užším smyslu. V širším slova smyslu lze právo na informace chápat jako obecnou součást garance svobody projevu, kde není ani potřeba výslovně o právu na informace jako samostatném právu hovořit. Právo na informace tak v širším smyslu zahrnuje právo svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace. V užším smyslu lze pak právo na informace chápat, jako povinnost státu resp. orgánů veřejné správy aktivně poskytovat informace. „Jde tak o povinnost orgánů veřejné moci poskytovat za určitých podmínek informace a zároveň o subjektivní právo fyzických či právnických osob tyto informace vyžadovat a obdržet“.⁴

V souvislosti s výše uvedeným pak například F. Korbela popisuje právo na informace ve svém instrumentálním pojetí jako přirozené absolutní právo jedince působící vůči všem (erga omnes), kterému odpovídá povinnost státu neomezovat jej ve

---

¹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 20, ISBN 978-80-210-5135-5

² PAVLÍČEK, V. a kol. Ústavní právo a státověda, II. díl, Ústavní právo České republiky, Část 2. Praha: Linde, 2004, str. 142, ISBN 80-7201-472-2.

³ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 32, ISBN 80-7201-532-X.

⁴ Bartoň, M. : Svoboda projevu : Principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010., str. 79-80, ISBN 978-80-87212-42-4.

výkonu práva, vyjma zákonem stanovených podmínek. V cílovém neboli samostatném pojetí pak F. Korbels tvrdí, že právo na informace v tomto pojetí je důslednější, neboť se projevuje jako právo subjektivní, působící ve vztahu jedince a státu (inter partes), kterému pak musí odpovídat povinnost orgánů veřejné moci požadované informace reálně poskytnout.⁵ „Právo na informace je tak nepochybně subjektivním právem každého občana a odmítnout poskytnutí informace je možné pouze v případech zákonem výslovně stanovených a takové odmítnutí je pak podle názoru Ústavního soudu rozhodnutím správního orgánu, které podléhá soudnímu přezkumu“.⁶

Ústavní soud ČR charakterizoval právo na informace například i ve svém usnesení sp. zn. III. ÚS 156/02 ze dne 18.12.2002 kde mimo jiné uvedl, že „právo na informace je v Listině základních práv a svobod systematicky řazeno mezi práva politická. Zaručuje je stát. Je to právo na informaci chápáno velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti a v jeho okolí“.

2.2 Pojem a definice informace

Pokud jsem se výše pokusil nastínit pojem právo na informace, musím níže čtenáři přiblížit pojem a definici informace, které jsou neméně důležité. Slovo informace lze z etymologického hlediska vyložit tak, že pochází z latinského „*informare*“, což znamená tvořit, formovat, utvářet, zobrazovat, představovat a vytvářet pojem. Toto vyjádření nás tak přivádí k pochopení, že informace jako taková, velmi úzce souvisí s naším vědomím a vnímáním. Jeho metaforickým používáním pro vzdělávání a utváření ducha, doznalo toto slovo postupem času přenesený význam – sdělení, zpráva.⁷

Informace je pojmem značně rozsáhlým, kdy v literatuře se lze setkat s několika desítkami definic, které jsou pak odvislé od oboru, ve kterém se ta či ona definice používá. Informace tedy můžeme rozlišovat například jak ve smyslu technickém, matematickém, filozofickém nebo právním.⁸ Pro potřeby této práce si vystačíme

---

⁵ Korbels, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 33, ISBN 80-7201-532-X.

⁶ Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. III.ÚS 28/96 ze dne 16.5.1996.

⁷ Rejzek, Jiří. : Český etymologický slovník, 1. Vyd., Voznice : Leda, 2001, ISBN 80-85927-85-3

⁸ Mates, Pavel a Matoušová, Miroslava. *Evidence, informace, systémy: právní úprava*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997. str. 27, ISBN 80-85963-27-2.

s pojmem, který nejvíce souvisí s právní vědou a právem na informace. Informací se tak převážně rozumí sdělení, zpráva, údaj neboli cokoli jiného, co nám předává zprávu o tom, co se stalo, co se stane nebo co se právě děje, kdy můžeme o informaci hovořit jako o vztahu mezi nejméně dvěma subjekty.⁹ P. Mates pak uvádí, že informace je ve svém nejobecnějším smyslu energetický či hmotný projev, který má smysl pro toho, kdo jej sděluje nebo přímá.¹⁰ Ten samý autor pak nabízí i pragmatickou definici informace, která hovoří o tom, že když informace je nebo může být považována za hodnotu, je v tomto případě projevem, který sám o sobě přináší svému příjemci nová sdělení.¹¹

2.3 Typy a vlastnosti informace

Nejdříve tedy něco k typům informace. Tyto můžeme třídit podle různých kritérií, kdy jedním z těchto kritérií, dá se říci nejvýznamnějším, je samotný obsah informace. Na základě tohoto obsahu pak hovoříme o informacích matematických, estetických, ekonomických, technických, ale i politických. Jsou-li informace tvořeny více údaji, které na sebe navazují a tvoří tak jeden celek, mluvíme o tzv. složených informacích.¹²

P. Kolman pak v rámci různých typů a subtypů poukazuje na informaci sociální, která je dle jeho názoru nejvyšším a nejsložitějším typem informace. Tyto informace pak představují poznatky, sdělení a údaje využívané společností, týkající se vztahů mezi lidmi. Tyto informace jsou pak pro právo, jakožto regulátora společenských vztahů, nepostradatelné. Pro právní účely je pak důležité dělení informací na informace veřejné, soukromé a informace utajované, které jsou jako utajované označeny právním předpisem a nakládání s těmito informacemi pak podléhá zvláštnímu režimu. Pro právní vědu je dále zajímavá jedna relativně samostatná skupina informací, mající vypovídající hodnotu o určité lidské bytosti a právo takové informace označuje za tzv. osobní údaje. Informace lze také dále dělit na chráněné či nechráněné, nebo i podle toho, zda je jejich informační obsah pravdivý či nepravdivý. Z hlediska vlastností informací, která spočívá

---

⁹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 11, ISBN 978-80-210-5135-5.

¹⁰ Mates, P.: Ochrana osobních údajů, Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2002, str. 6.

¹¹ MATES, Pavel; MATOUŠOVÁ, Miroslava. Evidence, informace, systémy – právní úprava. Praha : Codex Bohemia, 1997. Str. 27-28, ISBN 80-85963-27-2.

¹² Mleziva, E. Diktatura informací. Jak s námi informace manipulují. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. s. 14. ISBN 80-86898-12-1.

v jejich kumulativnosti, pak rozlišujeme informace na původní (primární) a odvozené od původních tedy sekundární. Dále můžou samozřejmě následovat informace terciální, které jsou odvozené od informací sekundárních atd. Informace můžeme třídit i podle jejich funkce, například na informace zájmové, propagační nebo závazné, kam řadíme informace ve formě právních předpisů.¹³

Informaci pak můžeme také vymezit ve svém pozitivním a negativním smyslu tak, jak to činí zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen InfZ). V tomto zákoně je informace definována v § 3, kde se pozitivní informací rozumí „*jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního*“.¹⁴ InfZ pak dále stanovuje, co podle tohoto zákona informací není a informací tedy není počítačový program, čímž zákon vymezil negativní smysl informace.

InfZ pak dále vymezuje pojem „*zveřejněná informace*“ a „*doprovodná informace*“. Zveřejněnou informací pak rozumí informaci, která může být vždy znovu vyhledána a získána samotným žadatelem, bez aktivní součinnosti povinného subjektu, kdy tato možnost je základním znakem zveřejněné informace. O zveřejněnou informaci tedy půjde například v případě informace vydané tiskem, vystavené na úřední desce, informace vystaveny způsobem umožňující dálkový přístup nebo například informace umístěné v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby.¹⁵ Doprovodnou informací pak zákon rozumí informaci, která je poskytována společně s požadovanou informací, s kterou také úzce souvisí. Zjednodušeně řečeno, doprovodnou informací je vše, co se týká požadované informace a co jí blíže vysvětluje.¹⁶

---

¹³ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 12-13, ISBN 978-80-210-5135-5.

¹⁴ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů č. 101/2000 Sb., č.159/2000 Sb., č.39/2001 Sb., č. 413/2005 Sb., č.61/2006 Sb., č.110/2007 Sb., č.32/2008 Sb., č. 254/2008 Sb., č. 274/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., nálezem ÚS č. 123/2010 Sb., z.č. 375/2011 Sb., č. 167/2012 Sb., a č. 181/2014 Sb. Dostupný dne 13.2.2015 z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-106/info>.

¹⁵ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 182. ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁶ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 95, ISBN 80-7201-532-X.

Výše jsem tedy v nezbytné zkratce definoval samotný pojem informace, její definici a uvedl jsem něco k typům informace. Pro důkladnější poznání informace, je dále důležité vymezit si některé její charakteristické vlastnosti, které budou informaci odlišovat od jiných zdrojů rozvoje lidské společnosti. Mezi charakteristické vlastnosti informace, tak především řadíme:

1) Jak jsem již výše naznačil, jednou z vlastností informací je jejich kumulativnost, tedy možnost jejich vrstvení, spojování, seskupování a hromadění. Tato vlastnost se u informací projevuje v čase tím způsobem, že vznikne-li informace nová, stává se předchozí informace zastaralou, nebo se přestane tato informace užívat zcela, aniž by jí nahradila informace jiná.

2) Další vlastností informace je její neoddělitelnost od fyzického nosiče a z toho vyplývající nezávislost na svém tvůrci. Z toho je patrné, že informace je svou povahou nehmotná, nedovede však sama existovat bez přítomnosti hmotného nebo energetického nosiče. V momentě když je informace zformována a přesouvá se k jinému subjektu, stává se tak nezávislou na svém původním nosiči a je schopna vstupovat do dalších vztahů, bez závislosti na vůli svého původního nosiče.

3) Třetí vlastností informace je její užitná hodnota. Informace tak mají užitnou hodnotu ve vztazích mezi jednotlivými subjekty, které s informacemi pracují, tedy je sdělují, ale i přijímají. Svou hodnotu pak mohou informace samozřejmě také ztratit a to zejména v tom případě, kdy se stávají všeobecně známými. Když se tedy sníží hodnota informace, snižuje se též její ochrana. Zveřejněné informace mají tudíž minimální ochranu.¹⁷

4) Další vlastností informací je jejich nevyčerpatelnost. Můžeme říci, že informací existuje nekonečné množství, jelikož neexistuje jakási pomyslná čára nebo množina, za kterou by se již nenacházeli další informace. Množství informací tedy není omezeno a mohou být sdělovány i opakovaně, jelikož tím, že jsou sdělovány, neztrácí informace na svém objemu ani obsahu.

5) Typickou vlastností informace je pak její sémantický charakter a jazyková povaha. To znamená, že informace musí být vyjádřena pomocí určitého symbolu či jazyka a musí jí být přiřazen nějaký význam. Bez těchto atributů by informace nemohla vzniknout.¹⁸

---

¹⁷ MATES, P. MATOUŠOVÁ, M. Evidence, informace, systémy, právní úprava. Codex Bohemia, 1997, str. 27-35, ISBN 80-85963-27-2.

¹⁸ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 14, ISBN 978-80-210-5135-5.

3 Mezinárodní úprava práva na informace

V této kapitole ve stručnosti uvedu několik mezinárodních právních dokumentů, jejichž součástí je právě základní lidské právo a to právo na informace. Některé z nich nejsou pro Českou republiku závazné, ale z hlediska svobodného přístupu k informacím jsou velmi důležité.

Za důležitý zdroj úpravy základních práv a svobod považujeme mimo ústavních zákonů také mezinárodní smlouvy. V České republice jsou těmito smlouvami takové smlouvy, jimiž je Česká republika vázána podle čl. 10 Ústavy České republiky a které byly na základě tohoto článku Českou republikou ratifikované a vyhlášené. Jsou tedy bezprostředně závazné, stávají se přímo použitelným právním předpisem a dle zásady priority mají v případě rozporu s vnitrostátním právním předpisem, před tímto aplikační přednost. Protože jsou tyto mezinárodní smlouvy součástí právního řádu České republiky, není třeba vydávat další zákon, který by upravoval resp. přejímal jejich ustanovení.¹⁹

3.1 Všeobecná deklarace lidských práv

Všeobecná deklarace lidských práv²⁰(dále jen „Deklarace“) jako první kompaktní soupis lidských práv a svobod se již o právu na informace zmiňuje. Nutno uvést, že tato deklarace je sice ze své podstaty právně nezávazná, ale svým pojetím se stala, jakýmsi pramenem resp. zdrojem pro velké množství pozdějších mezinárodních smluv o lidských právech. Již ve své preambuli se deklarace zmiňuje o významu svobody projevu a přesvědčení, když za nejvyšší cíl lidu prohlašuje vybudování světa, ve kterém se lidé budou těšit právě svobodě projevu a přesvědčení.²¹

Právo na svobodu projevu a přesvědčení je pak zakotveno v čl. 19 Deklarace, kde se vyhláší, že „ každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu, toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat,

---

¹⁹ Cit. Tamtéž str. 38.

²⁰ Usnesení Valného shromáždění OSN č. DE01/48 ze dne 10.12.1948. Dostupně z:

<http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

²¹Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 23-24, ISBN 80-7201-532-X.

přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.“ Z uvedeného vyplývá, že tímto ustanovením je deklarováno svobodné vyhledávání, přijímání a šíření informací a právo na informace je vlastně podřazeno právu na svobodu projevu a přesvědčení.²² Možnost omezení pak čl. 19 neobsahuje, ale tato je zakotvena v obecném čl. 29 odst. 2 Deklarace, kde je stanoveno, že „každý je při výkonu svých práv a svobod podroben jen takovým omezením, která stanoví zákon výhradně za tím účelem, aby bylo zajištěno uznávání a zachování práv a svobod ostatních a vyhověno spravedlivým požadavkům morálky, veřejného pořádku a obecného blaha v demokratické společnosti.“²³

3.2 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Další mezinárodní smlouvou, která také společně upravuje svobodu projevu a právo na informace je Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (dále jen „Pakt“), který byl dne 19. prosince 1966 v New Yorku otevřen k podpisu pro další státy světa. Jménem Československé socialistické republiky byl Pakt podepsán v New Yorku dne 7. října 1968 a dne 11. listopadu 1975 s tímto paktem vyslovovalo souhlas Federální shromáždění ČSSR a tehdejší prezident ČSSR tento Pakt ratifikoval dne 23. prosince 1975. Pakt vstoupil v platnost dne 23. března 1976 a byl uveřejněn jako vyhláška Ministerstva zahraničních věcí pod č. 120/1976 Sb. Tento dokument je od 1.1.1993 platný i pro nově vzniklou Českou republiku a je pro ni závazný.²⁴

Pakt vlastně rozvíjí ustanovení Deklarace, když i on, ve svém čl. 19 zahrnuje právo na informace pod právo na svobodu projevu.²⁵ Z tohoto ustanovení je patrné, že právo na informace, tedy především právo na předávání a šíření informací, již není absolutní a může podléhat určitým omezením, které stanoví zákon a která jsou nutná k:

---

²² KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 38, ISBN 978-80-210-5135-5.

²³ Bartoň, M.: Svoboda projevu : Principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010., str. 31, ISBN 978-80-87212-42-4.

²⁴ Vyhláška MZV č. 120/1976 Sb., ze dne 10. května 1976 o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/dokumenty>

²⁵ Znění čl. 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech: „Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky (odstavec 1). Každý má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle vlastní volby (odstavec 2). Užívání práv uvedených v odstavci 2 tohoto článku s sebou nese zvláštní povinnosti a odpovědnost. Může proto podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná: k respektování práv nebo pověsti jiných; k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky“ (odstavec 3).

- *respektování práv nebo pověsti jiných*
- *ochraně národní bezpečnosti*
- *ochraně veřejného pořádku*
- *ochraně veřejného zdraví*
- *ochraně morálky*²⁶

V čl. 20 Paktu pak nalezneme ještě další omezení práva na informace a svobody projevu, když v odstavci 1) je uložena povinnost zákonem zakázat jakoukoliv válečnou propagandu a v následujícím odstavci pak zákonem zakázat, jakýkoliv projev národní, rasové nebo náboženské nenávisti, která by představovala podněcování k diskriminaci, nepřátelství nebo násilí. Z ustanovení toho článku je pak patrné, že smyslem lidských práv, tedy i svobody projevu a práva na informace je svobodu udržet a nikoliv jí zničit.²⁷

3.3 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Právo na informace jako součást svobody projevu můžeme také nalézt v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská Úmluva“), která byla sjednána v rámci Rady Evropy a byla sjednána v Římě dne 4. listopadu 1950. Jménem České a Slovenské federativní republiky byla úmluva podepsána v Madridu dne 21. února 1991 s platností od 18. března 1992 a je tudíž pro Českou republiku závazná.²⁸

Svoboda projevu a právo na informace je v Evropské Úmluvě zakotveno v čl. 10, který v odstavci 1) uvádí, že „*Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem*“.

---

²⁶ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 25, ISBN 80-7201-532-X.

²⁷ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 39, ISBN 978-80-210-5135-5.

²⁸ Sdělení FMZV č. 209/1992 Sb., s vnitrostátní účinností od 18.3.1992, o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/dokumenty>.

Právo na informace je zde tedy pojato jako právo či svoboda přijímat informace a myšlenky a také jako právo tyto informace a myšlenky dále rozšiřovat.²⁹

Omezení práva na informace pak můžeme nalézt v odstavci 2) čl. 10 Evropské Úmluvy.³⁰ „I zde se tedy předpokládá omezení informačních práv z důvodů souvisejících povinností a odpovědností“.³¹ Právo na informace tak dle Evropské Úmluvy může podléhat omezením či sankcím, ale tento zásah do práv a svobod musí být stanoven zákonem a to pouze z důvodů pro demokratickou společnost nezbytných v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti a veřejné bezpečnosti, při předcházení nepokojům a zločinnosti, při ochraně zdraví a morálky, při ochraně pověsti či práv jiných, k zabránění úniku důvěrných informací a k zajištění autority a nestrannosti soudní moci.³²

*„Evropská úmluva také vytváří poměrně účinný kontrolní mechanismus ochrany prostřednictvím Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku“.*³³

Na rozdíl od Paktu, který přiznává základní práva pouze fyzickým osobám, Evropská Úmluva pak ve spojení s Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku přiznává mimo jiné i právo na informace osobám právnickým.

K čl. 10 Evropské úmluvy se pojí bohatá judikatura Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, kdy zde zmíním jeden ze základních principů, který právě vyplývá z judikatury tohoto soudu vztahující se k čl. 10, kdy „*Svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti a jednu z hlavních podmínek jejího pokroku a rozvoje každého jednotlivce. S výhradou odst. 2 čl. 10 se tato svoboda vztahuje nejen na „informace“ nebo „myšlenky“ příznivě přijímané či považované za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují: tak tomu chtějí pluralita, tolerance a duch otevřenosti, bez nichž není „demokratické společnosti“ (viz Handyside proti Spojenému království, 1976, Jersild*

---

²⁹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 39, ISBN 978-80-210-5135-5.

³⁰ Znění odstavce 2) čl. 10 Evropské Úmluvy: „Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci“.

³¹ Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 25, ISBN 80-7201-532-X.

³² Cit. Tamtéž str. 25-26.

³³ Bartoň, M.: Svoboda projevu : Principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010., str. 31, ISBN 978-80-87212-42-4.

proti Dánsku, 1994)“.³⁴ Úkolem Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, při výkonu kontroly, však není, nahradit příslušné vnitrostátní soudní orgány, ale pouze ověřit rozhodnutí která vynesly, jsou-li v souladu s čl. 10 Evropské Úmluvy.³⁵

3.4 Dokumenty Rady Evropy

Právem na informace se také zabývají některé dokumenty Rady Evropy, které však nemají pro Českou republiku závazný charakter, ale pouze charakter doporučující. Dá se říci, že tyto dokumenty plní vůči našemu zákonodárci pouze jakousi funkci inspirační, lze je tedy chápat jako jakési ideové východisko pro tvorbu práva v evropském právním prostoru.³⁶

Za všechny zde jmenujme zejména *rezoluci a doporučení Poradního shromáždění Rady Evropy o masmédiích a lidských právech*³⁷ a *doporučení Výboru ministrů Rady Evropy o přístupu k informacím veřejných orgánů*³⁸.

Tyto výše uvedené dokumenty obsahují základní principy, které respektuje i český právní řád tím, že je zapracoval jak do čl. 17 Listiny základních práv a svobod, tak do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Základními principy svobody projevu tedy jsou:

- 1) Každá osoba má právo obdržet informace uchovávané státními orgány
- 2) Informace mají být státními orgány poskytovány efektivně a za pomoci vhodných prostředků.
- 3) Žadatel o informace není povinen prokazovat důvod žádosti.
- 4) Informace mají být poskytnuty v přiměřené lhůtě.
- 5) Zamítnutí žádosti musí být přezkoumatelné.
- 6) Přístup k informacím musí být uplatňován na principu rovnosti.
- 7) Při zamítnutí musí vždy státní orgán uvést jeho důvody.
- 8) Přípustná jsou je ta omezení, která jsou v demokratické společnosti nezbytná k ochraně veřejných legitimních zájmů a k ochraně soukromého života.³⁹

---

³⁴ Korbelt, F. Přehled judikatury ve věcech práva na informace. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013, str. 17, ISBN 978-80-7478-022-6.

³⁵ Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 27, ISBN 80-7201-532-X.

³⁶ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 43, ISBN 978-80-210-5135-5.

³⁷ Rezoluce Rady Evropy č. 428(1970) ze dne 23.1.1970.

³⁸ Deklarace Výboru ministrů č. R(81) 19 ze dne 25.11.1981.

3.5 Smlouvy a směrnice v rámci Evropské unie

Právní úprava práva na informace je samozřejmě upravena i v rámci Evropského společenství resp. Evropské unie, které je Česká republika členským státem.

Za jeden z pramenů práva, který upravuje právo na informace v Evropské unii, lze považovat *Maastrichtskou smlouvu o Evropské unii*, která byla podepsána v Maastrichtu dne 7. února 1992 a vstoupila v platnost dne 1. listopadu 1993. Dá se říci, že tato smlouva jako první kodifikovala přístup k informacím v rámci Evropského práva, kterým se do té doby Evropské právo přímo nezabývalo. Tato smlouva tedy zakotvila zásadu otevřenosti správy a to ve svém článku A) resp. čl. 1 po přečíslování provedeném Amsterodamskou smlouvou v roce 1997, kde se uvádí, že unijní rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejbližší k občanovi. Za významný lze také považovat čl. F) nyní čl. 6, dle kterého je Evropská unie založena na zásadách demokracie, svobody, právního státu a respektování lidských práv a základních svobod, které vyplývají jak z ústavních tradic členských států EU, tak i z textu Evropské úmluvy.⁴⁰

V roce 1997 pak byla přijata *Amsterodamská smlouva*, která byla podepsána 2. října 1997 a vstoupila v platnost dne 1. května 1999. Tato smlouva se asi nejvýznamněji vyjádřila k právu na informace, když ve svém čl. 255 zaručuje přístup k dokumentům Evropské unie jak osobám fyzickým, tak právnickým, kdy však toto právo je omezeno jen na osoby s bydlištěm nebo sídlem v některé z členských zemí Evropské unie. Dokumenty Evropské unie, ke kterým tento článek zaručuje přístup, patří však pouze dokumenty Evropského parlamentu, Rady a Komise. Omezen je zde i věcný obsah informací, kdy povinné subjekty poskytují informace pouze ze svých dokumentů s výhradou veřejného nebo soukromého zájmu a podle svých jednacích řádů.⁴¹

V roce 2000 pak na výše uvedený čl. 255 Amsterodamské smlouvy navázala *Charta základních práv Evropské unie* nazývána též jako Listina základních práv Evropské unie, která byla vyhlášena v prosinci 2000 v Nice. Tento dokument upravuje

---

³⁹ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. Str. 21, ISBN 80-7201-318-1.

⁴⁰ Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 29, ISBN 80-7201-532-X.

⁴¹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 44, ISBN 978-80-210-5135-5.

pak svobodu projevu a právo na informace v čl. 42, který se víceméně neliší od již zmiňovaného čl. 255, kde se hovoří o tom, že „každý občan Unie a každá fyzická nebo právnická osoba, která bydlí nebo má sídlo v některém členském státu, má právo na přístup k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise“ a v čl. 11, kde je uvedeno, že „každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez zasahování veřejných úřadů a bez ohledu na hranice“. Významným se pak jeví hlavně čl. 41, ve kterém se hovoří o právu na dobrou správu „tj. právo, aby instituce a orgány Evropské unie rozhodovaly o všech záležitostech nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“.⁴²

Dalšími významnými prameny práva v oblasti práva na informace v rámci Evropské unie jsou její směrnice. Zde si uveďme toliko dvě nejdůležitější směrnice a to *směrnici Evropského Parlamentu a Rady č. 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí*, která byla vydána dne 28. ledna 2003 s účinností od 14. února 2005. Tato směrnice si vzala za cíl, zlepšit přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí a k účinnější participaci veřejnosti na rozhodování o otázkách životního prostředí. Tato směrnice mimo jiné stanoví, aby členské státy soustřeďovaly podstatné informace o životním prostředí do veřejnosti přístupných registrů.⁴³

Nejdůležitější směrnici Evropské unie v oblasti informačního práva je pak *směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru* ze dne 17. 11. 2003. Tato směrnice je relativně zásadní, jelikož podstatně rozšiřuje okruh působnosti na všechny povinné subjekty veřejného sektoru s výjimkou veřejných podniků a rozšiřuje i okruh poskytovaných informací. Ač tato smlouva nemá přímé aplikační závazky pro členské státy Evropské unie, sleduje dosažení transparentnosti veřejné správy a harmonizace právních úprav jednotlivých členských zemí při opakovaném svobodném použití informací z veřejného sektoru.⁴⁴

---

⁴² Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 30, ISBN 80-7201-532-X.

⁴³ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 45, ISBN 978-80-210-5135-5.

⁴⁴ Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 30, ISBN 80-7201-532-X.

4 Zakotvení práva na informace v právním řádu ČR

4.1 Ústavní úprava práva na informace v ČR

Ústavní zakotvení práva na informace a svobodu projevu, můžeme v našem právním řádu nalézt v Listině základních práv a svobod⁴⁵ (dále jen „Listina“), která je součástí ústavního pořádku České republiky. Tyto práva jsou pak řazeny, na rozdíl od mezinárodních i zahraničních zvyklostí, mezi práva politická a to v hlavě II. a oddílu II. v čl. 17 – 23. Mezi politická práva tedy dle Listiny patří nejen právo na informace, ale i právo petiční, shromažďovací, sdružovací, právo zakládat politické strany a hnutí, právo občanů podílet se na správě věcí veřejných, právo volební, ale i právo občanů postavit se na odpor proti každému kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod založených Listinou.

Hlavním pramenem ústavního práva na informace je pak bezpochyby čl. 17 Listiny, který zní:

„1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

3) Cenzura je nepřípustná.

4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jda-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon“.

Z čl. 17 odst. 1 Listiny je tak možno vyčíst, že svoboda projevu a právo na informace jsou právy univerzálními, jelikož jsou zaručena všem bez rozdílu, tzn. nejen občanům v právně politickém smyslu, ale všem fyzickým osobám včetně cizinců, dětí a případně i bezdomovcům a samozřejmě také osobám právnickým a to i zahraničním. To, že nositelem těchto práv jsou výše uvedení, pak právě rozvádí odstavec 2 slovem

---

⁴⁵ Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, vyplývající ze změny provedené ústavním zákonem č. 162/1998 Sb.

„každý“ a dále rozvádí demonstrativní výčet, stanovující jak tato práva realizovat např. tištěným či mluveným slovem, gesty, mimikou, fotografií atd.⁴⁶

O těchto prvních dvou odstavcích lze ještě říci, že jsou takzvaně „samovykonatelné“, což značí, že práva, která stanoví, lze vymáhat přímo, tedy nepotřebují ke své realizaci konkrétní zákon.⁴⁷

V odstavci 3 je pak stanovena nepřipustnost cenzury, kdy však do současné doby nebyl tento pojem ústavou ani zákonem definován. Obecně lze cenzuru považovat za jakýsi předběžný zákaz nebo omezení nějakého projevu.

Ústavní omezení práva na informace je pak vyjádřeno v čl. 17 odst. 4 Listiny a lze ho omezit jen za podmínek stanovených v Listině a pouze na základě zákona. Jde o dvě podmínky, které musejí být splněny současně. Za prvé jde o podmínku formální, to znamená, že právo může být omezeno jen konkrétním ustanovením zákona, tudíž jej nemůže omezovat podzákonný právní předpis. Toto omezení pak musí být v zákoně uvedeno jasně a srozumitelně. Druhou materiální podmínkou je, že omezení musí být v demokratické společnosti nezbytné z důvodů leč taxativně, ale všeobecně vyjmenovaných v čl. 17 odst. 4 Listiny, kterými jsou „ochrana práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a ochranu mravnosti“.⁴⁸

Tak jak jsem u prvních dvou odstavců čl. 17 Listiny uvedl, že práva, která stanoví lze vymáhat přímo, jsou tedy „samovykonatelná“, pak naopak odstavec 4 vyžaduje ke své realizaci konkrétní zákon.⁴⁹

V odstavci 5 čl. 17 Listiny je pak dle F. Korbela zakotven „*princip aktivní publicity veřejné správy*“, kde ústavodárce uložil státním orgánům a orgánům územní samosprávy aktivně poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti, ale zároveň podmínky a provedení přenechává zákonu. To znamená, že orgány veřejné moci jsou povinni zveřejňovat některé informace samy od sebe, neboli *ex officio*, tudíž

---

⁴⁶ KLÍMA, K. a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, str. 25, ISBN 978-80-7380-140-3

⁴⁷ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. str. 23, ISBN 80-7201-318-1.

⁴⁸ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 37, ISBN 80-7201-532-X.

⁴⁹ Brejcha, A. Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu. Praha : Codex Bohemia, 1998., str. 15-17 ISBN 80-85963-47-7.

veřejnost má právo očekávat, že jí informace o činnosti veřejné správy bude poskytnuta, aniž by jí museli aktivně vyhledávat, tedy informace se k nim dostane i pasivní cestou.⁵⁰

Článek 17 Listiny není však jediným místem v Listině, ačkoliv je místem určitě hlavním, kde se pojednává o právu na informace. Jako první je třeba zmínit čl. 35 a jeho odstavec 2 Listiny, kde se zaručuje právo každého na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Zároveň zde však musíme přihlédnout k čl. 41 Listiny, tudíž tohoto práva, které spadá pod skupinu práv hospodářských, sociálních a kulturních, je možné se domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí.⁵¹ F. Korbela pak uvádí, že „jde o zvláštní ustanovení vůči obecnému právu na informace, které se stalo základem zvláštní úpravy v zákoně č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí“.⁵²

Právo na informace je pak vyjádřeno i v dalších ustanoveních Listiny a to v:

- čl. 8 odst. 3 Listiny, z kterého vyplývá, že zadržený má právo být seznámen s důvody svého zadržení,
- čl. 15 odst. 1, odst. 2 Listiny, kde je zaručena svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání. Každý má pak právo změnit své náboženství nebo víru nebo být bez vyznání a v odst. 2 je pak zaručena svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby,
- čl. 16 odst. 1 Listiny, pak zakotvuje svobodu náboženského vyznání a jejího projevu,
- čl. 21 odst. 1 Listiny, hovoří o právu na správu veřejných věcí,
- čl. 25 odst. 1, odst. 2 Listiny, který zaručuje občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny získávání informací v pro ně srozumitelném jazyce,
- čl. 33 odst. 1 Listiny, pak zaručuje právo na vzdělání, tedy získávání informací,
- čl. 37 odst. 2, odst. 4 a čl. 40 odst. 3 Listiny, kde jsou zakotvena práva na právní a jazykovou pomoc,

---

⁵⁰ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 39, ISBN 80-7201-532-X.

⁵¹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 45, ISBN 978-80-210-5135-5.

⁵² Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 41, ISBN 80-7201-532-X.

- čl. 38 odst. 2 Listiny pak zakládá právo na spravedlivý proces.⁵³

4.2 Zákonná úprava práva na informace v ČR

Přijetím Listiny základních práv a svobod jako ústavního zákona, bylo sice deklarováno právo na informace, nicméně v právním řádu České republiky by, jsme marně hledali obecný právní předpis, který by realizoval čl. 17 odst. 1, 2, 4 a 5 Listiny a přesněji by tak definoval a upřesňoval například proces poskytnutí či neposkytnutí informací, přesněji by vymezil povinné subjekty, upravil by vztah mezi žadatelem o informace a jejím poskytovatelem nebo by upravoval opravné prostředky.

Téměř až po šesti letech od přijetí Listiny se právní řád České republiky dočkal změny, kdy v roce 1999 byl přijat zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „InfZ“). Před jeho přijetím však ještě v roce 1998 byl přijat z.č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí⁵⁴ (dále jen „InfŽPZ“).

4.2.1 Zákon o právu na informace o životním prostředí

Vymezení účelu InfŽPZ vychází přímo z listiny základních a práv a svobod, konkrétně pak z čl. 35 odst. 2 Listiny a rovněž ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS. Od 1.července 1998 kdy InfŽPZ nabyl své účinnosti transponoval tento zákon výše uvedenou směrnicí Rady Evropského společenství č. 90/2013/EHS z 7. června 1990, kterou však dne 14. února 2005 nahradila výše uvedená směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2003/4/ES a to z důvodu novelizace InfŽPZ zákonem č. 6/2005 Sb.⁵⁵

⁵³ Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, vyplývající ze změny provedené ústavním zákonem č. 162/1998 Sb.

⁵⁴ Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ze dne 13.5.1998, ve znění z.č. 132/2000 Sb., z.č. 6/2005 Sb., z.č. 413/2005 Sb.a z.č. 380/2009 Sb. Dostupný dne 15.2.2015 z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-123>

⁵⁵ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 225 ISBN 80-7201-532-X.

Cílem směrnice Evropského společenství je „zajistit volný přístup k informacím o životním prostředí, jimiž disponují úřady, a jejich šíření a stanovit základní předpoklady, za nichž se mají takové informace zpřístupňovat“.⁵⁶

Povinnost přijmout nezbytná právní opatření, která by zajistila přístup veřejnosti k environmentálním informacím, vyplývají také z *Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí*, která byla Českou republikou podepsána v dánském Aarhusu (tzv. Aarhuská konvence) v červnu 1998.⁵⁷

V této mezinárodní úmluvě se Česká republika zavázala zajistit „aby orgány veřejné správy na žádost o environmentální informace zpřístupnily tyto informace veřejnosti“. Tato úmluva poměrně přesně a výstižně definuje povinnost smluvního státu ohledně obsahu jeho vnitrostátní právní úpravy práva na informace a to včetně formy zveřejněné informace, okolností za kterých může být žádost o informaci zamítnuta apod.⁵⁸

Právě na znění výše uvedené Aarhuské úmluvy navazuje již výše zmíněná směrnice ES č. 2003/4/ES, kdy členské státy byly povinny tuto směrnici zapracovat do svých vnitrostátních předpisů do 14. února 2005. V České republice se tak stalo přijetím novely InfŽPZ, publikované ve Sbírce zákonů pod č. 6/2005. Důvodů pro přijetí a zapracování směrnice do vnitrostátních předpisů bylo hned několik. Například rozšířit přístup veřejnosti k environmentálním informacím, zdůraznit roli aktivního přístupu povinných subjektů při zveřejňování informací s využitím informačních technologií a v neposlední řadě rozšířit okruh povinných subjektů z povinností environmentální informace poskytovat. Přínosem nově zapracované směrnice ES je také to, že od 14.2.2005 se mohou fyzické a právnické osoby před svými vnitrostátními orgány dovolat přímo ustanovení této směrnice.⁵⁹

V InfŽPZ jsou pak stanoveny podmínky předávání včasných a úplných informací o životním prostředí, jimiž disponují povinné subjekty dle tohoto zákona, dále jsou pak

---

⁵⁶ Kužvart, P., Pazderka, S.: Právo na informace o životním prostředí, 2. vydání, Brno, Ekologický právní servis, 2000, str.16 ISBN 80-902570-4-6.

⁵⁷ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 228 ISBN 80-7201-532-X.

⁵⁸ Kužvart, P., Pazderka, S.: Právo na informace o životním prostředí, 2. vydání, Brno, Ekologický právní servis, 2000, str.16 ISBN 80-902570-4-6.

⁵⁹ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 228-229 ISBN 80-7201-532-X.

stanoveny podmínky přístupu veřejnosti k environmentálním informacím. Dále jsou v tomto zákoně stanoveny lhůty pro zpřístupňování informací veřejnosti, jakož i základní podmínky, za kterých lze informace veřejnosti zpřístupňovat. Tento zákon také podporuje aktivní zpřístupňování environmentálních informací povinnými subjekty tzv. *ex officio*, tedy povinné subjekty by měly vybrané informace zveřejňovat např. v systému veřejných knihoven a používat zařízení umožňující dálkový přístup. Samozřejmě také tento zákon upravuje důvody, za kterých lze informace odepřít.⁶⁰

Na závěr tohoto seznámení se z InfŽPZ si ještě uvedeme kdo je dle tohoto zákona povinný poskytovat informace, tedy kdo je povinným subjektem dle InfŽPZ a jaké informace považuje tento zákon za informace o životním prostředí.

Povinné subjekty InfŽPZ specifikuje ve svém § 2 písm. b) a informací jsou tedy dle toho zákona povinny poskytnout::

- správní úřady a jiné organizační složky státu, tj. orgány moci výkonné a soudní (např. krajský úřad, Česká inspekce životního prostředí aj.), ale nikoli orgány moci zákonodárné (tedy ne např. kancelář Poslanecké sněmovny a Senátu), jejich podřízené organizační složky (např. Správa NP) a někdejší státní rozpočtové organizace (např. Správa úložišť radioaktivních odpadů)
- orgány územních samosprávných celků (tj. obecní úřad, starosta, zastupitelstvo aj.)
- právnické nebo fyzické osoby, které na základě zvláštních právních předpisů vykonávají v oblasti veřejné správy působnost vztahující se k životnímu prostředí (jde např. o mysliveckou stráž, rybářskou stráž nebo lesní stráž, ale může jít též o soudní exekutory vykonávající rozhodnutí ve věci ochrany životního prostředí)
- a tzv. pověřené osoby; kterými mohou být
  - právnické osoby založené, zřízené, řízené nebo pověřené výše uvedenými subjekty (jde např. o příspěvkové organizace – školy, nemocnice; nebo státní fondy – např. Státní fond životního prostředí)
  - fyzické osoby poskytující služby, které mají vliv na životní prostředí, pověřené k této činnosti výše uvedenými subjekty (zejm. držitelé autorizace dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na

---

⁶⁰ Kužvart, P., Pazderka, S.: Právo na informace o životním prostředí, 2. vydání, Brno, Ekologický právní servis, 2000, str.16-20 ISBN 80-902570-4-6.

životní prostředí, nebo o osoby oprávněné k nakládání s odpady dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech).⁶¹

Za informaci o životním prostředí se pak dá považovat jakákoli informace, která vypovídá o stavu a předpokládaném vývoji životního prostředí.

Výčet toho o jaké informace by tedy dle tohoto zákona mělo jít, vypovídá pak § 2 písm. a) InfŽPZ, kde je uvedeno, že „pro účely tohoto zákona se rozumí informacemi o životním prostředí informace v jakékoliv technicky proveditelné podobě, které vypovídají zejména o“ stavu a vývoji životního prostředí, o příčinách a důsledcích tohoto stavu, připravovaných nebo prováděných činnostech a opatřeních a o uzavíraných dohodách, stavu složek životního prostředí, včetně geneticky modifikovaných organismů, využívání přírodních zdrojů a jeho důsledcích na životní prostředí, vlivech staveb, činností, technologií a výrobků na životní prostředí a veřejné zdraví a o posuzování vlivů na životní prostředí, správních řízeních ve věcech životního prostředí, posuzování vlivů na životní prostředí, peticích a stížnostech v těchto věcech a jejich vyřízení, ekonomických a finančních analýzách použitých v rozhodování a dalších opatřeních a postupech ve věcech životního prostředí, stavu veřejného zdraví, bezpečnosti a podmínkách života lidí, pokud jsou nebo mohou být ovlivněny stavem složek životního prostředí, emisemi nebo činnostmi, zprávách o provádění a plnění právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí atd.

Tyto informace pak lze dle tohoto zákona zpřístupňovat buď na žádost, aktivním zpřístupňováním tedy již zmiňovaným „*ex officio*“ a aktivním zpřístupňováním informací osvětou, výchovou a vzděláváním veřejnosti v oblasti životního prostředí.⁶²

4.2.2 Zákon o svobodném přístupu k informacím

Jak jsem již výše uvedl, v právním řádu České republiky absentoval po docela dlouhou dobu (téměř 6 let) právní předpis, který by realizoval právo na informace tak, jak ho stanoví čl. 17 Listiny. Neexistoval zde tedy zákon, který by obsahoval komplexní úpravu poskytování informací, resp. podmínek přístupu a zajištění přístupu veřejnosti

---

⁶¹ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 235-245 228-229 ISBN 80-7201-532-X.

⁶² Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

k informacím o činnosti veřejné správy, která by tedy realizovala výše uvedený čl. 17 Listiny, který vydání takového zákona přímo předpokládá. Od roku 1998 zde již sice existoval účinný zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ale ten však upravoval jen určitou specifickou výše práva na informace.⁶³

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů⁶⁴ (dále jen InfZ), byl schválen Parlamentem České republiky dne 11. května 1999 a účinnosti nabyl dne 1. ledna 2000.

Světlo světa tak spatřil základní generální právní předpis, který obsahuje komplexní úpravu práva na informace. Lze ho také charakterizovat tak, že na jeho základě může kdokoliv získat od státních a jiných orgánů informace, které se týkají jejich činnosti, rozhodování, struktur a jiných záležitostí,⁶⁵ nebo ho také označit za obecný právní předpis, který zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy, jakož i další subjekty, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob.⁶⁶

Klíčovou roli při tvorbě InfZ sehrál americký Zákon o svobodě informací (Freedom of Information Act) z roku 1966 a dále tento zákon vychází z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a v neposlední řadě z Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č.R(81)19 z 25. listopadu 1981 o přístupu k informacím veřejných orgánů. Tyto dokumenty jsme si již přiblížili v třetí kapitole této práce.

Jak se vlastně zrodil InfZ lze najít v publikaci P. Kolmana⁶⁷, který uvádí, že práce na tomto zákoně započaly v lednu 1997, kdy nejprve na něm pracovaly dva týmy, jeden tým poslanecký pod vedením O. Kužílka a M. Žantovského a druhý tým vládních expertů. Pochvíli však tyto dva týmy začaly mezi sebou spolupracovat a konzultovat své činnosti. Dne 21. května 1998 Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky pak návrh zákona schválil a tak jak jí ukládá náš právní řád, postoupila návrh zákona Senátu ČR. Horní komora Parlamentu ČR však návrh zákona dvakrát Poslanecké sněmovně vrátila kvůli legislativně – technickým nedostatkům. Po projednávání v Parlamentu ČR byl tedy InfZ schválen a dne 11. Května 1999 byl vyhlášen ve sbírce zákonů pod dnes

---

⁶³ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 20 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁶⁴ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵ Mates, P.: Ochrana osobních údajů, Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2002, str. 6.

⁶⁶ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 54, ISBN 978-80-210-5135-5.

⁶⁷ Cit. Tamtéž str. 51-53.

již známým číslem 106/1999 Sb. Zákodárce pak stanovil den účinnosti tohoto zákona na 1.1.2000.

Legisvakační lhůta, tedy doba mezi platností a účinností právního předpisu, je u tohoto zákona neobvykle delší, než tomu bývá u běžných právních předpisů (předpokládá se účinnost 15 dnem po vyhlášení ve sbírce zákonů), což svědčí o důležitosti tohoto zákona pro demokratickou společnost.

Účelem nového zákona tedy byla co nejširší realizace práva na informace, zejména v souladu se standardy běžnými v zemích Evropského společenství, a snaha o zlepšení odůvodnění rozhodnutí, které vydávají povinné subjekty. To vše se však musí dít při současné ochraně veřejného zájmu a práv jednotlivců a schopnosti povinných subjektů plnit své úkoly a s cílem zlepšit vztahy mezi veřejností a státními orgány popř. orgány územní samosprávy.⁶⁸

InfZ je pak založen na několika níže uvedených principech:

- posílení principu otevřenosti veřejné správy. Posiluje, se zde zásada publicity veřejné správy tzn., že právní normy definují, které informace a za jakých okolností je možno odepřít, ostatní informace se poskytnou. Naopak dřívější koncept diskrétnosti správy poskytoval občanům právo na přístup k informacím pouze tehdy, stanovil-li tak právní předpis, případně rozhodl-li tak správní orgán v rámci správního uvážení.⁶⁹
- zákon se nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví a dalších informací, pokud jejich poskytování upravuje zvláštní zákon. Například na poskytování informací ze zdravotnické dokumentace se nepoužije InfZ, ale předpisů o zdravotnictví.
- žadatelem o informace může být každá fyzická a právnická osoba či osoba bez státního občanství, kdy není nutné dokládat důvod žádosti (zvláštní zájem). Žádost lze podat ústně nebo písemně a to i prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací.
- veřejnoprávní povinnost poskytovat informace se týká všech veřejnoprávních subjektů, tedy všech povinných subjektů dle InfZ.
- v souvislosti s podáním žádosti o poskytnutí informace se sice žádný poplatek neplatí, ale povinný subjekt je však oprávněn žádat úhradu nejvýše v rozsahu

---

⁶⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 24 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁶⁹ Kužilek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. str. 15, ISBN 80-7201-318-1.

nákladů spojených s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli a může požadovat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Pokud povinný subjekt hodlá úhradu požadovat, musí to před poskytnutím informace žadateli písemně oznámit; poskytnutí informace je pak podmíněno zaplacením úhrady.

- proti odmítavému rozhodnutí lze podat odvolání (rozklad), o němž rozhoduje nadřízený orgán.⁷⁰
- povinnost povinného subjektu považovat prvotně informaci za poskytnutelnou a teprve po rozboru zákona možnost informaci odepřít poskytnout s tím, že její poskytnutí je v rozporu se zákonem.
- konkrétně a jasně zdůvodňovat odepření poskytnutí informací.
- jestliže povinný subjekt odepře poskytnout část informace, nesmí být toto důvodem.⁷¹

InfZ se rozděluje na část první a část druhou. V první části, InfZ ve svých § 1 – 6 vytyčuje okruh subjektů, které mají dle tohoto zákona povinnost poskytovat informace, následně definuje základní pojmy mimo jiné i pojem informace a v ostatních ustanoveních pak vymezuje poskytování a zveřejňování informací. InfZ pak v § 7 – 12 stanovuje podmínky omezení práva informace. V § 13 pak zákon upravuje formu a způsob podání žádosti o poskytnutí informace. V § 14 – 16 pak InfZ stanoví postup při podávání a vyřizování žádostí o poskytnutí informace, způsob jakým se informace poskytují, jak postupovat v rozhodnutí o odmítnutí žádosti a jak se lze proti odepření žádosti o poskytnutí informací bránit. § 17 InfZ pak stanovuje zpoplatnění poskytování informací a § 18 pak hovoří o tzv. výroční zprávě, kterou je povinen zveřejnit každý povinný subjekt. V § 19 InfZ je pak uvedeno, že poskytnutí informace dle tohoto zákona není porušením povinnosti zachovávat mlčenlivost dle zvláštního zákona. V části druhé v § 20 – 22 jsou pak uvedena závěrečná ustanovení. V současné době má InfZ celkem 22 §.

InfZ byl do dnešní doby již celkem čtrnáctkrát novelizován. První změny v zákoně provedl *zákon č. 101/2000 Sb.*, o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ze dne 4. 4. 2000, který nabyl účinnosti 1. 6. 2000.

---

⁷⁰ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 8. Vydání. Praha:C.H.Beck, 2012 str. 639-643 ISBN 978-80-7179-254-3.

⁷¹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 55, ISBN 978-80-210-5135-5.

Druhou změnu pak přinesl *zákon č. 159/2000 Sb.*, ze dne 18. 5. 2000, kterým se mění *zákon č. 61/1996 Sb.*, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění *zákona č. 15/1998 Sb.*, a některé další zákony. Změny se tehdy dotkly omezení práva na informace, kde se rozšířily důvody, kdy povinný subjekt informace neposkytne.

Třetí novelu InfZ provedl *zákon č. 39/2001 Sb.*, kterým se mění *zákon č. 483/1991 Sb.*, o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých dalších zákonů. Novela se zde týkala § 2 odst. 1 InfZ, kde byly nově definovány povinné subjekty.

Dne 1.1.2006 pak nabyl účinnosti *zákon č. 413/2005 Sb.*, o změně zákonů v souvislosti s přijetím *zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti*. Tento zákon novelizoval InfZ již po čtvrté a v § 7 nahradil v jeho nadpisu slovo „skutečnost“ slovem „informace“, stejně jako v jeho textu.⁷²

Nejzásadnější změny InfZ pak přišly s tzv. „velkou novelou“, která byla provedena *zákonem č. 61/2006 Sb.*, kterým se mění *zákon č. 106/1999 Sb.*, o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, *zákon č. 121/2000 Sb.*, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění *zákona č. 81/2005 Sb.*, a *zákon č. 128/2000 Sb.*, o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Je to tedy již pátá novela InfZ. Tato novela rozšiřuje účel InfZ o transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 203/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru do našeho vnitrostátního objektivního práva.⁷³

Zatímco jeho předchozí čtyři novely měly povahu dílčích, drobnějších zásahů, ta poslední „velká novela“ se dotkla, až na malé výjimky, všech paragrafů, odstranila ze *zákona* mnoho sporností a doplnila jej o důležité pojmy a instituty, vesměs ku prospěchu právní úpravy a tím samotného práva na informace.

Jen ve stručnosti si níže uvedeme několik z mnoha změn, které v InfZ provedla tzv. „velká novela“. Tak například po této novele se jasněji vymezila působnost *zákona*, jelikož ten se již nebude generálně vztahovat na informace, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dále na ty, jejichž poskytování podléhá zvláštní úpravě za podmínky, že tato obsahuje režim jejich poskytování. Novela také přinesla nově možnost vyřídit žádost odkazem na informaci již zveřejněnou. Toto hodně ulehčilo

---

⁷² Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 58-61 ISBN 978-80-210-5135-5.

práci povinným subjektům při vyřizování žádostí. Novela také rozšiřuje taxativní výčet informací, které musí povinné subjekty zveřejňovat a blíže specifikuje i samotný pojem informace. Novinkou je také speciální procesní institut stížnosti zavedený do InfZ jako § 16a, kterým mohou být napadeny některé nedostatky při vyřizování žádosti, např. nedodržení lhůt, výše úhrady nebo odkaz na zveřejněnou informaci.⁷⁴

Jednou z nejvýznamnějších změn byla asi změna provedená v § 2, tedy v ustanovení týkající se povinných subjektů resp. jejich vymezení, když u pojmu „*veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky*“, zrušila slova „*hospodařící s veřejnými prostředky*“. Dále pak byl výraz „*orgán územní samosprávy*“ nahrazen pojmem „*územní samosprávné celky a jejich orgány*“. Dále byl do tohoto § 2 doplněn odstavec 4, který stanoví, že „*povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací*“. Těmito změnami se pak budu podrobněji zabývat v kapitole 6 této práce, kde podrobněji rozeberu pojem povinné subjekty dle InfZ.

Od této výše uvedené „*velké novely*“ provedené z. č. 61/2006 Sb., byl ještě InfZ celkem devětkrát novelizován, kdy zde snad ještě zmíním poslední devátou novelu, provedenou *zákonem č. 181/2014 Sb.*, o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů. Tato novela zařadila další omezení práva na informace do InfZ a to konkrétně do § 11 odst. 4 kam vložila nové písmeno f) ve znění „*údajích vedených v evidenci incidentů podle zákona o kybernetické bezpečnosti, ze kterých bylo možné identifikovat orgán nebo osobu, která kybernetický bezpečnostní incident ohlásila nebo jejichž poskytnutí by ohrozilo účinnost reaktivního nebo ochranného opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti*.“

Výše jsme si tedy charakterizovali z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a v následující kapitole se pokusím o podrobnější rozbor tohoto zákona resp. rozbor jeho jednotlivých ustanovení. Jen bych chtěl připomenout, že v následující kapitole nebudu podrobněji rozebírat ustanovení, která vymezují orgány, které jsou povinny poskytovat informace tzv. „*povinné subjekty*“ a ustanovení týkající se „*omezení práva na informace*“. Těmto budou v této práci věnovány samostatné kapitoly.

---

⁷⁴ MATES, P.: Pátá novela zákona o svobodném přístupu k informacím, Právní rozhledy 4/2006, str. II. Dostupné dne 19.2.2015 z <https://www.beck-online.cz/>.

5 Rozbor zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

5.1 Účel zákona (§ 1)

Název této podkapitoly jsem si vypůjčil ze staršího znění InfZ, jelikož až do vládní novely z. č. 61/2006 Sb., (výše uvedená „velká novela“), zněl právě nadpis § 1 „Účel zákona“. Tato novela však nadpis vypustila, tudíž je § 1 do dnešního dne bez svého názvu.

Jak už bylo řečeno výše, účelem InfZ je, že zapracovává Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru a upravuje pravidla poskytování informací a práva svobodného přístupu k těmto informacím. Za stěžejní účel zákona pak lze považovat, zajištění ústavního práva na informace fyzických a právnických osob, kde takovými informacemi disponují státní orgány, orgány územní samosprávy a veřejné instituce, jakož i další subjekty, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.⁷⁵

5.2 Povinnost poskytovat informace (§ 2)

InfZ ve svém § 2 odst. 1 a 2 řeší jednu ze zásadních otázek, na koho se dle tohoto zákona vztahuje informační povinnost. Tedy jaké subjekty mají ze zákona povinnost poskytovat informace, vztahující se k jejich působnosti. Těmito jsou jednak subjekty, které mají povinnost poskytovat všechny údaje, se kterými disponují anebo se kterými by disponovat měly, mají tedy tzv. „úplnou informační povinnost“, kdy mezi tyto InfZ řadí „*státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce*“.⁷⁶

Výše uvedené subjekty jsou uvedeny v odst. 1 § 2 InfZ, kdy v odst. 2 pak InfZ vymezuje ty subjekty, „*kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti*“. Tyto subjekty se vyznačují tzv.

---

⁷⁵ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 61 ISBN 978-80-210-5135-5.

⁷⁶ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 62 ISBN 80-7201-532-X.

„*částečnou informační povinností*“, to znamená, že okruh informací, z něhož musejí poskytovat, je dán jen rozsahem jejich uvedené rozhodovací činnosti tj. jen na delegovaný výkon veřejné moci, nikoli na jejich činnost privátní, hospodářskou a jinou.⁷⁷

Podrobnější analýze jednotlivých povinných subjektů, bude věnována následující 6. kapitola této práce.

Ustanovení odst. 1 § 2 InfZ pak ukládá povinným subjektům poskytovat informace „*vztahující se k jejich působnosti*“. V praxi vznikají výkladové problémy v souvislosti s určením, které informace se v konkrétních případech vztahují k působnosti povinného subjektu, a dále v absenci výslovného ustanovení zákona o vyřizování žádostí ve vztahu k informacím, jimiž povinný subjekt fakticky nedisponuje, avšak které se k jeho působnosti v obecné rovině vztahují.⁷⁸

„*Informacemi vztahujícími se k působnosti povinného subjektu*“ je třeba rozumět informace o činnosti povinného subjektu ve smyslu čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, tedy nejen informace z výkonu veřejné správy, ale jakékoliv informace vztahující se k postavení povinného subjektu jako takového a k činnosti, kterou povinné subjekty v tomto postavení vykonávají, kdy zejména půjde též o informace, u nichž je dán základní zájem veřejnosti na seznámení se s nimi v zájmu účinné kontroly nakládání s veřejnými prostředky.⁷⁹

Touto informací se tedy míní to, co v okamžiku dotazu je anebo má být v úřadu k dispozici. Pokud však úřad zjistí, že nemá takové informace, které podle svých povinností však mítí má, je povinen ji okamžitě doplnit a poskytnout. Jedná se o jakousi možnost občana seznámit se s údaji, které na úřadě leží a s nimiž úřad pracuje. Neznamená to vytváření nových informací, analýz, prognóz či názorů podle přání žadatele.⁸⁰

Podle § 2 odst. 3 InfZ se tento nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví a dalších informací, pokud jejich poskytování upravuje zvláštní zákon. Toto komentované ustanovení představuje negativní vymezení

---

⁷⁷ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 61-63 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁷⁸ Ministerstvo vnitra: Analýza účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (prosinec 2007). Dostupné 22.2.2015 z : <http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-zakona-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-po-projednani-vladou-a-informace-k-priprave-novely-tohoto-zakona.aspx>.

⁷⁹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 60 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁸⁰ Kužilek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. str. 34, ISBN 80-7201-318-1.

působnosti InfZ stanovením případů, na něž se tento zákon nevztahuje. Nevztahuje se tedy zejména na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, kdy ze znění zákona č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů, lze dovodit, že průmyslovým vlastnictvím jsou vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, ochranné známky atd. Relevantní právní úprava průmyslového vlastnictví, je pak obsažena v dalších zákonech např. v zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, dále v zákoně č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků a např. také v zákoně č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách. Výčet všech těchto zákonů je upraven v InfZ v poznámce pod čarou 1a) k § 2 odst. 3 InfZ. Tyto právní předpisy obsahují vlastní specifická pravidla pro informování o relativních skutečnostech, a proto se musí vždy posoudit, zda požadovaná informace spadá do působnosti těchto právních předpisů a její poskytnutí tedy nepodléhá režimu InfZ.⁸¹

V odst. 3 § 2 InfZ je pak dále uvedeno, že InfZ se dále nepoužije v případech, kdy *„zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.“* V komentáři zákona o svobodném přístupu k informacím z roku 2012 je pak k tomuto uvedeno, že z komentovaného ustanovení je patrné, že *„InfZ se neužije tehdy a pouze v případě, že zvláštní právní předpis stanoví jinou komplexní úpravu podmínek a provedení práva na informace, tj. úpravu, která dostatečným způsobem provádí ústavně zaručené právo na informace a stanoví mj. opravné prostředky“*. Za tyto zvláštní právní předpisy pak můžeme označit např. zákon o právu na informace o životním prostředí, Katastrální zákon, zákon o Archivnictví a spisové službě popř. Správní řád.

Ustanovení odst. 4 § 2 InfZ pak vylučuje povinné subjekty z povinnosti poskytovat informace typu *„návoru, budoucího rozhodnutí a vytváření nových informací“*. Ačkoli toto ustanovení tyto tři pojmy rozlišuje, v podstatě se dá říci, že má-li být žádost podřízena tomuto ustanovení, bude se vždy jednat o vytvoření informace nové. Jak dotaz na názor tak budoucí rozhodnutí v sobě totiž zahrnuje požadavek na utvoření a následné sdělení příslušného názoru popř. budoucího rozhodnutí, tedy vytvoření nové informace.⁸²

---

⁸¹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 64 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁸² FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 78 ISBN 978-80-7201-868-0.

K tomuto ustanovení snad ještě uveďme citaci Metodického pokynu č. 875 ke sjednocení postupu orgánů veřejné správy při zajištění práva fyzických a právnických osob na poskytování informací podle InfZ, který je přílohou č. 1 k usnesení vlády z 6. září 2000, ve kterém jest uvedeno, že „*Informační povinnost se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí, vytváření nových informací (tj. takových informací, které by úřad musel vytvořit na konkrétní žádost žadatele) jako jsou různé rozborů, prognózy, srovnávací přehledy, právní a jiné výklady apod. Toto omezení se však nevztahuje na informace, které vznikají automatizovaným způsobem jako součást informačních technologií*“. Z tohoto lze dovodit, že pokud určitou informaci, která sice v okamžiku žádosti reálně neexistuje, může pracovník úřadu sestavit jednoduchým způsobem pomocí počítače, je povinen tak učinit a informaci poskytnout.⁸³

5.3 Základní pojmy (§ 3)

Nyní si vysvětlíme a přiblížíme § 3 InfZ, ve kterém jsou definovány základní pojmy, se kterými InfZ pracuje. V odst. 1 tedy InfZ definuje pojem „*žadatel*“, v odst. 2 pak uvádí pojem „*dálkový přístup*“ k informacím. V odst. 3 pak pro účely tohoto zákona vymezuje pojem „*informace*“, v následujícím odst. 4 pak vymezuje, co informací není. Pojem informace pak InfZ rozvádí v odst. 5, kde vymezuje co je „*zveřejněná informace*“ a co „*informace doprovádná*“.

5.3.1 Žadatel

InfZ definuje žadatele jako „*každou fyzickou i právnickou osobu, která žádá o informace*.“ Může jím být tedy kdokoli, bez ohledu na to, jaký vztah má k požadované informaci, popř. jaký je jeho zájem, který získáním informace sleduje.⁸⁴

Ustanovení § 3 odst. 1 InfZ tedy zaručuje rovné právo na svobodný přístup k informacím všem právním subjektům. Toto právo vyplývá již z čl. 17 odst. 2 Listiny

---

⁸³ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. str. 36, ISBN 80-7201-318-1.

⁸⁴ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 160 ISBN 978-80-7201-868-0.

základních práv a svobod, která uvozuje právo na informace slovem „každý“. Právo na informace je tak zaručeno každému kdo má právní subjektivitu⁸⁵

Právní subjektivita fyzických osob pak vyplývá z ustanovení § 23 z.č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění po 1.1.2014 a subjektivita právnických osob pak vyplývá z ustanovení § 118 citovaného zákona. Z výše uvedeného tedy plyne, že žadatelem může být i cizinec, který není občanem České republiky, nebo dokonce i fyzická osoba bez státního občanství tzv. „apolita“.⁸⁶

Žadatelem pak ve smyslu InfZ může být i osoba nezletilá, která je způsobilá k právním úkonům s přihlédnutím k její rozumové rozpoznávací a ovládací schopnosti. Zpravidla by však nezletilí měli být při žádosti o informace zastupováni zákonnými zástupci.⁸⁷

Fyzická osoba, která žádá o informaci, jedná s povinným subjektem sama za sebe. Za právnickou osobu jedná s úřadem ten, koho k tomu opravňuje smlouva o zřízení právnické osoby, např. její statutární orgán. Jak fyzické tak právnické osoby se mohou při vyřizování žádostí o informace nechat zastoupit na základě plné moci jinou fyzickou nebo právnickou osobou.⁸⁸

5.3.2 Možnost dálkového přístupu

Pojem „*možnost dálkového přístupu k informacím*“ znamená, zajištění takového technického způsobu zveřejnění informace, který umožňuje přístup neomezeného okruhu žadatelů, bez toho aniž by tito byly fyzicky přítomni. Pro účely InfZ je pak tento přístup specifikován tak, že musí být realizován pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací.⁸⁹

Komentované ustanovení § 3 odst. 2 InfZ pak v poznámce pod čarou odkazuje na zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), v platném znění, kde

---

⁸⁵ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 91 ISBN 80-7201-532-X.

⁸⁶ Kolman, P.: Svobodný přístup k informacím a veřejná správa, ČPVP č. 2/2004, str. 135

⁸⁷ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 74 ISBN 978-80-210-5135-5.

⁸⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 162 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁸⁹ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 93 ISBN 80-7201-532-X.

vytyčuje, co jsou „sítě elektronických komunikací“ a co se rozumí „službou elektronických komunikací“.⁹⁰

Zpřístupnění informace s možností dálkové přístupu neomezenému okruhu žadatelů, se v praxi děje zpravidla prostřednictvím „sítě internet“, kdy hypoteticky by mohlo být možné, zajistit dálkový přístup i např. telefonicky.

Od přístupu k informaci dle § 3 odst. 2 InfZ je třeba odlišit informaci zveřejněnou dle odst. 5 § 3 InfZ, jelikož ne každá informace je informací zveřejňovanou způsobem umožňující dálkový přístup a naopak ne všechno, co je zpřístupněno způsobem umožňujícím dálkový přístup, bude odpovídat definici zveřejněné informace ve smyslu InfZ.⁹¹

5.3.3 Informace

Pojem informace definuje pro své potřeby InfZ ve svém § 3 odst. 3 kde je uvedeno, že: „Informací se rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.“

InfZ pak v následujícím odst. 4 § 3 výslovně stanoví, že informací není počítačový program. Počítačový program lze totiž považovat za specifické autorské dílo a jeho šíření tak podléhá jiné právní úpravě.⁹²

Výše uvedený pojem informace byl do InfZ zařazen až novelou č. 61/2006 Sb., a to v souvislosti s transpozicí Směrnice ES.

InfZ resp. definice pojmu informace pojímá informaci jako jakýkoliv obsah, aniž by bylo určující, na jakém nosiči se tato informace nachází. V praxi je však obvyklejší vymezování informací právě pomocí jejich nosiče, tedy například poskytnutí kopie listiny, zvukového či obrazového záznamu apod.⁹³

---

⁹⁰ Srov. zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích) v platném znění k 1.1.2015. Dostupný dne 23.2.2015 z : <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-127/info>

⁹¹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 165 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁹² Cit. Tamtéž str. 177.

⁹³ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 167 ISBN 978-80-7201-868-0.

V praxi pak některým povinným subjektům činí určité potíže, rozlišovat informaci a její nosič. Některé povinné subjekty si ustanovení § 3 odst. 3 InfZ vykládají tak, že žadatel nemá nárok požadovat po nich kopie celých dokumentů (nosičů), ale mají právo pouze na poskytnutí informací, které jsou v dokumentech obsaženy, tedy jejich obsah.⁹⁴

S tímto výše uvedeným problémem si rozumně poradila judikatura Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozsudku ze dne 7.5.2008, č.j. 1 As 17/2008-67 uvedl, že právem na informace nechápeme automaticky právo na poskytování kopie dokumentu, v němž je informace obsažena, pokud však žádost o poskytnutí informací směřuje k poskytnutí kopie dokumentu, pak takto formulovanou žádost lze považovat za přípustnou s tím, že žadatel se vlastně domáhá poskytnutí veškerých informací v dokumentu zachycených.⁹⁵

5.3.4 Zveřejněná informace

V § 3 odst. 5 InfZ pak tento definuje pojem „zveřejněná informace“. Ve smyslu InfZ je zveřejněnou informací taková informace, „*kteřá může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona.*“

Základním znakem zveřejněné informace je možnost jejího vyhledání a získání samotným žadatelem o informaci, tedy bez aktivní součinnosti povinného subjektu. Za zveřejněnou informaci lze vždy například považovat ty informace, které byly zveřejněny v tisku nebo na jiném veřejnosti přístupném nosiči dat, dále pak informace které byly vystaveny na úřední desce nebo způsobem umožňující dálkový přístup (webové stránky povinných subjektů) a informace umístěné ve veřejných knihovnách.⁹⁶

I jednou zveřejněná informace však může svůj charakter zveřejněné informace ztratit. To může buď typicky z vůle povinného subjektu, který informaci například

---

⁹⁴ Ministerstvo vnitra: Analýza účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (prosinec 2007), str. 41-43.

⁹⁵ Korbela, F. Přehled judikatury ve věcech práva na informace. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013, str. 40-42, ISBN 978-80-7478-022-6.

⁹⁶ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 94 ISBN 80-7201-532-X.

sejmul z úřední desky nebo ji odstranil z webových stránek, anebo ve skutečnosti došlo k zničení či zneprístupnění nosiče této informace.

Pojem „zveřejněná informace“ lze i vymezit negativně. To znamená, že o zveřejněnou informaci nepůjde tehdy, když informace sice byla v minulosti veřejná, ale toto zveřejnění již netrvá, tedy danou informaci nelze již kdykoliv opětovně vyhledat např. když byl zveřejněný dokument sňat z úřední desky.⁹⁷

F. Korbelt pak ještě uvádí, že „výčet zveřejněných informací není v zákoně uzavřený, a proto mohou být zveřejněnou informací i jiné informace, pokud to z jejich charakteru vyplývá“.⁹⁸

5.3.5 Doprovodná informace

InfZ dále vymezuje tzv. „doprovodnou informaci“, a to ve svém § 3 odst. 6. Podle tohoto ustanovení můžeme tuto informaci charakterizovat, jako informaci, která úzce souvisí s požadovanou informací a která je spolu s ní poskytována, tedy doprovodnou informací je zjednodušeně řečeno vše, co se požadované informace týká a co blíže vysvětluje její charakter.⁹⁹

Rozdíl mezi informací doprovodnou a požadovanou můžeme najít v tom, že poskytnutí doprovodné informace se žadatel výslovně nedomáhá. To znamená, že kdyby se žadatel domáhal údaje, který má vůči jiné informaci charakter doprovodné informace, bude třeba takový údaj považovat za informaci požadovanou, nikoliv doprovodnou.¹⁰⁰

Dojde-li k omezení práva svobodného přístupu k informacím, je pak poskytnutí doprovodné informace povinným subjektem povinné a to přinejmenším v odůvodnění omezení práva na informace.

---

⁹⁷ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 183 ISBN 978-80-7201-868-0.

⁹⁸ Korbelt, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 95 ISBN 80-7201-532-X.

⁹⁹ Cit. Tamtéž str. 95.

¹⁰⁰ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 183 ISBN 978-80-7201-868-0.

5.4 Poskytování informací (§ 4)

InfZ stanoví ve svém § 4 dvě základní formy poskytování informací. Vlastní poskytování informací může být realizováno buď „*na základě individuální žádosti*“ nebo „*zveřejněním*“.

Obě tyto formy se navzájem doplňují a v souhrnu přispívají nejen k naplnění principu publicity tedy otevřenosti veřejné správy, ale také k určitému informačnímu komfortu občanů, jimž má veřejná moc sloužit.

Rozdíl mezi oběma způsoby poskytování je poměrně zřejmý. Poskytování informací *na základě individuální žádosti* je vždy spojeno s konkrétním žadatelem, který tak vstupuje do přímé interakce s povinným subjektem, načež *zveřejněním* informace se tato stává zpřístupněnou pro předem neurčený okruh zájemců, aniž by tito zájemci o informace vstupovali do přímé interakce s povinným subjektem, tedy bez jejich vlastní iniciativy.

Informace poskytovaná *zveřejněním* pak musí být podle § 4 odst. 2 InfZ zpřístupněna ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena a je-li zveřejněna v elektronické podobě, musí být zveřejněna i ve formátu, jehož specifikace je volně dostupná a jehož použití uživatelem není omezeno. To znamená, že povinný subjekt je povinen, pokud informaci zveřejňuje, zveřejnit všechny její podoby, které má (písemnou, elektronickou apod.) a pro její zveřejnění musí také využít všechny způsoby, které splnění této povinnosti umožní.

Pokud je pak informace poskytována *na základě žádosti* musí být dle § 4 odst. 3 InfZ zpřístupněna ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti, pokud InfZ nestanoví jinak. Povinný subjekt však nemusí měnit její formát nebo jazyk v případě, že by taková změna pro něj byla nepřiměřenou zátěží, potom informaci poskytne ve formátu a jazyce, v kterém byla informace vytvořena. Pro upřesnění uvádím, že *jazykem* informace je rozuměno její slovní vyjádření a *formátem* pak její podoba např. elektronická, listinná, zvuková, obrazová apod.

Ustanovení odst. 2 a 3 § 4 InfZ zavedla do zákona tzv. „velká novela“ z.č. 61/2006 Sb., která těmito ustanoveními transponovala do zákona Směrnici ES. Tato novela rovněž zavedla v odstavci 4 § 3 InfZ možnost povinných subjektů poskytovat informace ve větších celcích i v tom případě, že předmětem žádosti bylo poskytnutí jen části informací z tohoto celku. Pokud by tedy bylo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží vyjímát část informace z většího celku, pak může žadateli poskytnout celý celek,

který požadovanou informaci obsahuje. Takové poskytnutí však musí být v souladu s InfZ a jeho omezením práva na informace.

InfZ pak ve svém § 4 odst. 5 ukládá povinnému subjektu, pokud je to možné, aby poskytoval informace přednostně v elektronické podobě. V zásadě ale platí, že žádá-li žadatel poskytnutí informace v určité formě, pak povinný subjekt této žádosti vyhová. V případě, kdy žadatel neuvede formu poskytnutí informace, upřednostní povinný subjekt poskytnutí žádosti elektronickou formou.¹⁰¹

5.5 Zveřejňování informací (§ 5)

Zveřejňování informací povinnými subjekty rozvádí InfZ ve svém § 5, kde taxativně vyjmenovává informace, které musí každý povinný subjekt (bez výjimky) zveřejnit pro informování veřejnosti.

Povinný subjekt tak musí zveřejnit základní informace, které ho jako povinný subjekt charakterizují, dále musí zveřejnit postup při vyřizování podání občanů a základní informace o realizaci InfZ povinným subjektem. Povinné subjekty dále musí uvést základní přehled právních předpisů, jimiž se povinný subjekt při výkonu své působnosti řídí. Dále musí zveřejnit sazebník úhrad za poskytnutí informací, výhradní licence poskytnuté podle § 14a odst. 4 InfZ, výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací, usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad a elektronickou adresu podatelny.¹⁰²

Výše uvedené povinné základní informace musí povinný subjekt zveřejnit v jeho sídle a ve všech úřadovnách povinného subjektu. Úřadovnou pak rozumíme místo, které je oddělené od sídla povinného subjektu a tento tam vykonává svoji činnost. Zde pak musí být tyto informace zveřejněny na místech veřejnosti přístupných a jednak způsobem umožňující dálkový přístup. Smyslem výše uvedeného je, aby veřejnost mohla získat bez nutnosti konkrétní součinnosti v řízení primární sumu informací a nemusel se tak každý jednotlivý žadatel obracet na povinný subjekt s individuální žádostí o poskytnutí informace.¹⁰³

---

¹⁰¹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 204-228 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁰² Srov. § 5 odst. 1, 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

¹⁰³ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 98 ISBN 80-7201-532-X.

V ustanovení § 5 odst. 3 InfZ je pak zavedena povinnost všech povinných subjektů zveřejnit způsobem umožňující dálkový přístup informace, které poskytl žadateli na základě jeho individuální žádosti a to do 15 dnů od jejich poskytnutí. Jestliže byly informace poskytnuty jinou než elektronickou formou, tedy například v listinné podobě, nebo poskytnuté informace byly mimořádně rozsáhlé, postačí pak, aby povinný subjekt zveřejnil jen informaci doprovodnou. Smyslem tohoto ustanovení je, aby veřejnost mohla nezávisle kontrolovat, jak povinné subjekty reagují na žádosti o poskytnutí informací.¹⁰⁴ Z dikce tohoto ustanovení však nevyplývá, po jak dlouhou dobu mají být informace zveřejněny. V tomto ustanovení totiž není přímo určeno, do kdy má být informace zveřejňována tzv. „mlčení zákona“. Podle některých (např. P. Kolman) znamená toto „mlčení“ skutečnost, že informace musí být zveřejněna napořád a podle jiných (A. Furek, L. Rothanzl) může být doba zveřejnění informace vázána na vazbu mezi podanou žádostí a výroční zprávou povinného subjektu nebo posouzení aktuálnosti zveřejněné informace.¹⁰⁵

Povinné subjekty jsou pak dle ustanovení § 5 odst. 4 InfZ povinny publikovat relevantní informace nejen výše uvedeným způsobem, ale rovněž způsobem umožňující dálkový přístup. Povinnost publikace umožňující dálkový přístup se ovšem nevztahuje na povinné subjekty, které jsou pouze fyzickými osobami. Těmito jsou např. soudní exekutor, notář, děkan fakulty atd., kdy těmito postačuje ke splnění této povinnosti uvedení odkazu na místo, kde jsou tyto informace zveřejněny způsobem umožňující dálkový přístup.

InfZ v zájmu zjednodušení přístupu veřejnosti k informacím, které jsou spravovány a shromažďovány v zákonem předvídaných databázích, ukládá v § 5 odst. 5 povinným subjektům, aby tyto informace, pokud jsou na základě zvláštních zákonů publikovatelné, tyto zveřejňovaly v přehledné formě umožňující dálkový přístup. To znamená, že každá evidence vedená povinným subjektem, která je veřejně přístupná, musí být také zveřejněna způsobem umožňující dálkový přístup.¹⁰⁶

Aby povinný subjekt splnil povinnosti, které mu InfZ ukládá v § 5 odst. 4 a 5, tedy aby zveřejnil určité informace způsobem umožňující dálkový přístup, musí způsobem umožňující dálkový přístup tyto informace předat nebo zpřístupnit správci portálu veřejné správy. (§ 5 odst. 6 InfZ) Portálem veřejné správy se pak rozumí

---

¹⁰⁴ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 78 ISBN 978-80-210-5135-5.

¹⁰⁵ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 263 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁰⁶ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 79 ISBN 978-80-210-5135-5.

„informační systém veřejné správy, vytvořený a provozovaný se záměrem usnadnit veřejnosti dálkový přístup k pro ni potřebným informacím z veřejné správy a komunikaci s ní“.

InfZ pak ve svém § 5 odst. 7 zároveň poskytuje povinným subjektům možnost zveřejňovat na základě dobrovolnosti i jakékoliv jiné informace, kdy je v podstatě pouze limitován ustanoveními InfZ o omezení práva na poskytování informací. Zároveň tyto dobrovolně zveřejňované informace, může zveřejňovat libovolným způsobem např. vydání tiskem, zpřístupnění záznamu na telefonické lince či jiným způsobem.¹⁰⁷

5.6 Povinnost odkázat na zveřejněnou informaci (§ 6)

Do § 6 InfZ zakotvil povinnost pro povinné subjekty odkázat na již zveřejněnou, publikovanou informaci, kdy definici zveřejněné informace je možno nalézt v § 3 odst. 5 InfZ. Lze říci, že toto ustanovení InfZ provádí zásadu hospodárnosti a efektivnosti ve veřejné správě.

V případě, že žádost směřuje k poskytnutí zmíněné zveřejněné informace, může povinný subjekt co nejdříve, ze zákona však nejpozději do 7 dnů, místo poskytnutí informace sdělit žadateli údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace.¹⁰⁸

Smyslem tohoto ustanovení je odstranění zbytečné administrativy, která vzniká s vyřizováním žádostí o poskytnutí informace, které jsou veřejně dostupné.¹⁰⁹

Odkázat na zveřejněnou informaci dle § 6 InfZ však nemůžeme chápat jako povinnost povinného subjektu, i když v nadpise je slovo povinnost uvedeno, ale v textu § 6 odst. 1 je pak zřetelně upravena možnost a ne povinnost. Tímto ustanovením je tak povinnému subjektu dáno jakési oprávnění, aby tento sám zvážil, zda bude vhodné s ohledem na kontext žádosti tuto vyřídit odkazem na již zveřejněnou informaci.

Pokud však žadatel nadále trvá na přímém poskytnutí zveřejněné informace a to oprávnění mu zakotvuje odst. 2 § 6 InfZ, pak mu jí na základě tohoto ustanovení je

---

¹⁰⁷ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 278 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁰⁸ Srov. § 6 odst.1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

¹⁰⁹ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 105 ISBN 80-7201-532-X.

povinný subjekt povinen poskytnout a to formou individuálního vyřízení žádosti. Tímto jsou chráněni zejména ti žadatelé, kteří nemají přístup ke zveřejněné informaci.¹¹⁰

5.7 Žádost o poskytnutí informace (§ 13)

Pokud chce kdokoliv získat informaci, která nebyla zveřejněna, může o tuto informaci požádat. InfZ pak ve svém § 13 výslovně zavádí dva základní způsoby podání žádosti o informace a to podání žádosti o informace formou ústní nebo písemnou, tedy upravuje formu podání žádosti. Z hlediska způsobu podání žádosti, tedy jakými prostředky je žádost povinnému subjektu doručena, zákon výslovně neuvádí, ale stanoví, že žádost může být podána i prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací.

Ústně podaná žádost, bude žádost taková, kterou podá žadatel buď při osobní návštěvě úřadu, nebo při telefonickém hovoru a bude to taková žádost, jejíž slovní záznam není zachycen a povinnému subjektu žadatelem předán. Na takovou žádost je úředník povinen odpovědět, stejně jako na žádost písemnou. Ústní žádost nemusí být evidována a nejsou pro ni stanoveny ani lhůty k vyřízení.¹¹¹

Písemnou žádost pak může žadatel podat například předáním žádosti jakémukoliv pracovišti úřadu, odesláním poštou nebo faxem, elektronickou cestou nebo systémem datových schránek. Náležitosti podání písemné žádosti jsou pak InfZ upraveny v § 14.

Jelikož se na ústně podanou žádost neaplikuje formální postup při vyřizování žádostí podle § 14 a násl., stanoví InfZ, že pokud není žadatel s ústně podanou žádostí spokojen nebo mu nebyla poskytnuta na ní odpověď, nemůže žadatel využít opravných prostředků podle InfZ, ale musí si podat žádost o informaci písemnou cestou.¹¹²

InfZ stanovený formalizovaný procesní postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informací, včetně správního rozhodování, opravných prostředků a publikace ve výroční zprávě se nepoužijí na žádosti neformální, tedy žádosti o informace poskytnuté ústně (§ 13 odst. 3 InfZ).

---

¹¹⁰ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 287-292 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹¹¹ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 150 ISBN 80-7201-532-X.

¹¹² KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 106 ISBN 978-80-210-5135-5.

5.8 Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace (§ 14)

Klíčovou procesní část InfZ představuje jeho § 14, který se týká, jak již bylo výše uvedeno, pouze písemných žádostí o poskytnutí informace.

Za den podání této žádosti se pak ex lege pokládá ten den, kdy tuto žádost povinný subjekt obdržel. Tento den pak zakládá plynutí lhůt pro poskytování informací, pro rozhodnutí o odepření informací popř. pro podání odvolání. Aby lhůta započala běžet, je postačující doručení žádosti na podatelnu povinného subjektu, tedy nikoliv až přímo k pracovníkovi, který bude žádost vyřizovat.¹¹³

V § 14 odst. 2 a násl. pak InfZ vymezuje náležitosti žádosti. Ze žádosti musí být především zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena a kdo tuto žádost podává, kdo je tedy žadatelem a předepisuje žadateli uvedení údajů o něm. Z žádosti musí být dále zřejmé, že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu InfZ. Tuto poslední náležitost lze vyřešit tím způsobem, že žadatel přímo do textu své žádosti uvede, že žádá o poskytnutí informací dle z.č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Žadatel, který podává svoji žádost elektronicky, musí tuto podat prostřednictvím elektronické adresy podatelny povinného subjektu, je-li zřízena a je-li její adresa zveřejněna, jinak se nejedná o žádost ve smyslu InfZ. O žádost ve smyslu InfZ se též nebude jednat tehdy, jestliže z této není zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, že se žadatel domáhá informace ve smyslu InfZ nebo jestliže žádost neobsahuje adresu pro doručování.¹¹⁴

Na základě ustanovení § 14 odst. 5 InfZ pak povinný subjekt posoudí obsah žádosti a má tři možnosti dalšího postupu:

- Žádost odmítne pokud žádost byla nesrozumitelná, nebylo zřejmé jaká informace je požadována, byla formulována příliš obecně nebo nedostatek údajů k žadateli bránilo jejímu vyřízení a žadatel poté, co byl povinným subjektem vyzván ve lhůtě 7 dnů od podání žádosti, tuto žádost neupřesnil nebo nedoplnil a to ve lhůtě do 30 dnů.

---

¹¹³ Korběl, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 158 ISBN 80-7201-532-X.

¹¹⁴ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 556 ISBN 978-80-7201-868-0.

- Žádost odloží v případě, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti. Tuto skutečnost pak do 7 dnů ode dne doručení žádosti sdělí žadateli.
- Požadovanou informaci poskytne, není-li třeba žádost doplnit ani upřesnit, odložit nebo odmítnout. Tuto informaci povinný subjekt poskytne v souladu s žádostí nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění.¹¹⁵

Povinný subjekt má dále ze zákona povinnost, aby o postupu při poskytování informace pořídil záznam. (§ 14 odst. 6). Záznam by měl sloužit hlavně k tomu, aby tento postup dokladoval, zejména v případech přezkumu nadřízeného orgánu. Obsah takového záznamu pak není InfZ vymezen, tudíž bude záležet na povinném subjektu, jakou formu záznamu zvolí.¹¹⁶

Rozhodl-li povinný subjekt informaci poskytnout, ale ze závažných důvodů nestihl informaci poskytnout ve lhůtě do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění, může si tuto lhůtu prodloužit, nejvýše však o 10 kalendářních dnů. Těmito závažnými důvody, které jsou taxativně vymezeny v § 14 odst. 7 InfZ jsou *„vyhledání a sběr požadovaných informací v jiných úřadovnách, které jsou oddělené od úřadovny vyřizující žádost, vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti a v neposlední řadě pak konzultace s jiným povinným subjektem, který má závažný zájem na rozhodnutí o žádosti, nebo mezi dvěma nebo více složkami povinného subjektu, které mají závažný zájem na předmětu žádosti“*. I v těchto případech musí povinný subjekt řádně a podrobně zdůvodnit, že pro prodloužení lhůty byly splněny zákonné podmínky a informovat o těchto skutečnostech žadatele.¹¹⁷

5.9 Ustanovení o licenční nebo podlicenční smlouvě (§ 14a)

V tomto ustanovení InfZ pojednává o licenční nebo podlicenční smlouvě. Toto ustanovení bylo do InfZ vloženo až jeho novelou z.č. 61/2006 Sb. Na základě licenční

¹¹⁵ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 107 ISBN 978-80-210-5135-5.

¹¹⁶ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 595 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹¹⁷ Srov. § 14 odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

nebo podlicenční smlouvy může být poskytnuta i informace, kterou nebylo možno před novelou poskytnout, jelikož byla předmětem ochrany autorského práva popř. jiného souvisejícího práva.

Podmínkou poskytnutí těchto informací je skutečnost, že požadované informace jsou součástí předmětu práva autorského či práv souvisejících, povinný subjekt vykonává k danému předmětu autorského práva majetková práva a současně se nesmí jednat o některý z povinných subjektů vymezených v § 11 odst. 5 InfZ. Pokud by tedy povinný subjekt spadl do výčtu subjektů uvedených v tomto ustanovení, musel by postupovat podle něj a ne dle ustanovení § 14a InfZ.

5.10 Rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15)

V § 15 InfZ je stanovena povinnost povinného subjektu vydat ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, které by, byť i jen z části, nevyhověl. Pokud povinný subjekt požadovanou informaci žadateli poskytne, rozhodnutí o tomto nevydává, jelikož InfZ upravuje pouze vydání rozhodnutí v případě nevyhovění žádosti a to i tehdy, nevyhověl-li žádosti byť i jen zčásti.

Výjimku, kdy se uvedené rozhodnutí nevydává, tvoří případy, kdy se žádost odloží z důvodu, že není řádně označen žadatel (§ 14 odst. 2 InfZ), nebo se požadované informace nevztahují k působnosti povinného subjektu (§ 14 odst. 3 písm. b).

Vyřídí-li tedy povinný subjekt žádost o informaci tím, že jí odmítne jako celek, tudíž žadatel nedostane žádné požadované informace, pak je žádost vyřízena samotným rozhodnutím povinného subjektu o jejím odmítnutí. V případě, že povinný subjekt poskytne žadateli jen část požadovaných informací, jelikož další část mu nemůže poskytnout například z důvodu ochrany osobních údajů popř. ochrany utajovaných skutečností, musí vydat rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti.

V § 15 odst. 2 InfZ je zakotvena povinnost povinného subjektu uvést fyzickou nebo právnickou osobu, která je držitelem práv plynoucích z duševního vlastnictví. Toto ustanovení tedy rozšiřuje povinné náležitosti odůvodnění rozhodnutí o údaj o osobě, která vykonává právo k obchodnímu tajemství nebo majetková práva k předmětu

ochrany práva autorského, jestliže povinný subjekt rozhodl o odmítnutí žádosti podle § 9 a § 11 odst. 2 písm. c) InfZ. Tato osoba však musí být povinnému subjektu známa.¹¹⁸

5.11 Odvolání (§ 16)

Proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti může žadatel o informaci podat odvolání., které se podává u povinného subjektu, který rozhodnutí vydal. Podle § 20 odst. 4 InfZ se pro odvolací řízení použijí ustanovení správního řádu, vyjma úpravy odvolání stanovené v § 16 odst. 2, 3 InfZ. Můžeme tedy říci, že „*pro odvolání platí, že správní řád je lex generalis a InfZ je v pozici lex specialis*“.¹¹⁹

Poté co žadatel podal povinnému subjektu odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, má povinný subjekt ze zákona povinnost předložit odvolání společně se spisovým materiálem, předložit nadřízenému orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení odvolání. Komentované ustanovení odst. 2 § 16 je tak speciálním ustanovením vůči správnímu řádu a jeho § 88, avšak pouze ve vztahu k lhůtě pro předání spisového materiálu nadřízenému orgánu.

I zde lze využít ustanovení § 87 správního řádu o tzv. „*autoremeduře*“, což znamená, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, jej může sám změnit nebo zrušit, pokud tím plně vyhoví odvolání. Pak tedy nemusí dojít k předávání spisového materiálu o odvolání nadřízenému orgánu.

Nadřízený orgán musí rozhodnout o odvolání do 15 dnů ode dne předložení odvolání povinným subjektem. Jestliže povinným subjektem, který vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti, byl ústřední správní úřad, je lhůta pro vyřízení rozkladu 15 pracovních dní, pro jejíž počátek je rozhodující den doručení rozkladu povinnému subjektu. Lhůta stanovenou v komentovaném ustanovení § 16 odst. 3 InfZ nelze prodloužit. Pokud dojde k tomu, že nadřízený orgán výše uvedenou lhůtu překročí, tak se sice dopustil procesního pochybení, ale to nemá za následek nezákonnost jím vydaného rozhodnutí o odvolání či rozkladu.¹²⁰

---

¹¹⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 641-663 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹¹⁹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 110 ISBN 978-80-210-5135-5.

¹²⁰ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 696-699 ISBN 978-80-7201-868-0.

Další formou obrany žadatele o informaci je pak ustanovení § 16 odst. 4 InfZ. V tomto je uvedeno, že pokud žadatel nesouhlasí s rozhodnutím o odvolání, může podat žalobu. O této žalobě pak bude rozhodovat místně příslušný specializovaný senát krajského soudu, v případě podání kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud. Žalobu je však možno podat až poté, co žadatel resp. žalobce vyčerpá řádné opravné prostředky.

Při soudním přezkumu pak musí soud prošetřit, zda jsou dány důvody pro odepření informace. Pokud soud zjistí, že důvody pro odepření informace neexistují, tak vydané rozhodnutí o odmítnutí žádosti zruší a přikáže povinnému subjektu informaci poskytnout.¹²¹

5.12 Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (§ 16a)

Stížnost na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace podle § 16a InfZ, je součástí InfZ od jeho novely v roce 2006 a plně nahradila tehdejší fikci negativního rozhodnutí povinného subjektu v případě nečinnosti při vyřizování žádosti a současně nově stanovil procesní ochranu proti výši úhrady požadované povinným subjektem za poskytnutí informace a proti nesprávnému věcnému vyřízení žádosti.

Toto ustanovení InfZ tak umožňuje žadateli podání stížnosti jak proti výši úhrady, tak proti způsobu vyřízení žádosti s výjimkou rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Stížnost si tedy může žadatel podat jen tehdy, pokud povinný subjekt v stanovené lhůtě na žádost vůbec nereaguje nebo podanou žádost nevyřídí zcela.

Jednotlivé stížnostní důvody jsou pak vymezeny v § 16a odst. 1, přičemž stížnost je možno podat proti vyřízení žádosti odkazem na zveřejněnou informaci, proti nevyřízení žádosti tzv. nečinnosti správního orgánu nebo proti částečnému vyřízení žádosti a proti výši úhrady nebo odměny požadované za poskytnutí informace.¹²²

Formu podání stížnosti pak InfZ stanoví v § 16a odst. 2, kde umožňuje žadateli podat stížnost buď písemně, nebo ústně s tím, že když je žádost podána ústně a povinný subjekt tuto nevyřídí ihned, musí o ní sepsat písemný záznam. Stížnost lze podat i elektronicky, ale takto podaná stížnost musí nezpochybnitelně identifikovat podatele,

---

¹²¹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 111 ISBN 978-80-210-5135-5.

¹²² Ministerstvo vnitra: Analýza účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (prosinec 2007), str. 92.

tudíž jako nejlepší řešení podání elektronické stížnosti se jeví podání pomocí datových schránek se zaručeným elektronickým podpisem.

InfZ ukládá žadateli, že stížnost se podává u povinného subjektu, který vyřizoval jeho žádost a to do 30 dnů ode dne doručení sdělení o odkazu na zveřejněnou informaci podle § 6 InfZ, podle doručení odložení žádosti pro nedostatek působnosti povinného subjektu podle § 14 odst. 5 písm. c) InfZ nebo od doručení oznámení o výši úhrady podle § 17 odst. 3 InfZ nebo ve všech případech od uplynutí lhůty pro poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7.

O takto podané stížnosti pak rozhoduje nadřízený orgán povinného subjektu, který vyřizoval žadatelovu žádost o poskytnutí informace. Tomu povinný subjekt předloží stížnost spolu se spisovým materiálem ve lhůtě do 7 dnů ode dne, kdy mu stížnost došlo. Povinný subjekt, namísto aby stížnost postoupil jak výše uvedeno, může stížnosti sám vyhovět tak, že požadovanou informaci poskytne nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

Pokud povinný subjekt stížnost v zákonné lhůtě postoupil nadřízenému orgánu, ten ve lhůtě do 15 dnů ode dne kdy mu byla stížnost předložena, přezkoumá postup povinného subjektu a může buď postup povinného subjektu potvrdit, nebo mu přikázat, aby ve stanovené lhůtě ne delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu žádost o poskytnutí informace vyřídil nebo může usnesením věc převzít a poskytnout informaci nebo rozhodnout o odmítnutí žádosti s výjimkou případů spadající do samostatné působnosti územních samosprávných celků.¹²³

Pokud se stížnost žadatele týká jeho nesouhlasu s výší úhrady nebo odměny požadovanými v souvislosti s poskytnutím informace, postupuje nadřízený orgán podle § 16a odst. 7, 8 InfZ. Nadřízený orgán tedy ve lhůtě do 15 dnů ode dne kdy mu byla tato stížnost předložena, přezkoumá postup povinného subjektu a může buď úhradu nebo odměnu potvrdit nebo ji snížit. Jedná-li se však o úhradu nebo odměnu za informace poskytnuté územním samosprávným celkem při výkonu jeho samostatné působnosti, nemůže nadřízený orgán úhradu či odměnu snížit, ale může pouze přikázat povinnému subjektu, aby ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení jeho rozhodnutí, zjednal nápravu.

Rozhodnutí o stížnosti je pak podle § 16a odst. 9 InfZ oznamováno povinnému subjektu a žadateli, kdy je nutné doručit toto rozhodnutí do vlastních rukou adresáta, nejlépe pak do datové schránky povinného subjektu a popřípadě i žadatele. Proti

---

¹²³ Srov. § 16a odst. 6 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

rozhodnutí se nelze odvolat, vyjma rozhodnutí vydané podle § 16a odst. 6 písm. c) InfZ s výjimkou, kdy o stížnosti rozhodl nadřízený orgán určený podle § 178 odst. 2 poslední věty správní řádu nebo podle § 20 odst. 5 InfZ. Podle § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu se pak „*nadřízeným správním orgánem ministra nebo vedoucího jiného ústředního správního úřadu rozumí vedoucí příslušného ústředního správního úřadu.*“ Nelze-li podle tohoto ustanovení správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje ten, kdo stojí v čele povinného subjektu.¹²⁴

5.13 Hrazení nákladů (§ 17)

InfZ ve svém § 17 umožňuje povinnému subjektu, aby se od žadatele o informace domáhal úhrady nákladů, které musely být v souvislosti s poskytnutím informace z jeho strany účelně vynaloženy. Povinný subjekt je tak oprávněn žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené *s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli, případně též úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.*¹²⁵

V InfZ je tedy zavedena *možnost* povinného subjektu žádat od žadatele úhradu, není to tedy jeho *povinnost*. Záleží tedy na samotném povinném subjektu, zda bude vůbec úhradu po žadateli požadovat. Tato úhrada není žádnou výdělečnou činností povinného subjektu, proto by měl úhradu žádat je výjimečně, pokud rozsah žádosti zjevně přesahuje běžné poskytování informací. Povinný subjekt, který po žadateli žádá úhradu za poskytnutí informace, může požadovat jen tolik, jaké náklady žádost skutečně vyvolala. Nemůže si tedy započítat náklady na samotné fungování úřadu, ale může si započítat například materiál, který je k poskytnutí informace zapotřebí. Samotné fungování úřadu povinného subjektu, je totiž již jednou hrazeno s daní.¹²⁶

Podle ustanovení § 17 odst. 2 pak platí, že byla-li sjednána v licenční smlouvě odměna, pak úhradu nákladů požadovat nelze.

Povinnému subjektu je pak InfZ stanovena povinnost, písemně oznámit žadateli o informace, že po něm bude požadovat úhradu za poskytnutí informace. Společně s tímto oznámením mu oznámí výši úhrady a to vše před samotným poskytnutím

¹²⁴ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 778-790 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹²⁵ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 114 ISBN 978-80-210-5135-5.

¹²⁶ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. Str. 56, ISBN 80-7201-318-1.

informace. Pokud by povinný subjekt toto neučinil, ztratil by nárok na úhradu. Z výše uvedeného oznámení pak musí být patrné, na základě jakých skutečností byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.¹²⁷

Ze zákona je pak poskytnutí informace podmíněnou zaplacením požadované úhrady, ve lhůtě do 60 dnů. Pokud do této doby žadatel úhradu nezaplatí, povinný subjekt jeho žádost o poskytnutí informace odloží, tudíž mu požadovanou informaci neposkytne. Podal-li si žadatel stížnost oproti výši požadované úhrady, 60 denní lhůta pro zaplacení neběží po tu dobu, co povinný subjekt stížnost vyřizuje.¹²⁸

Zásady stanovení úhrad za poskytování informací je pak vymezeno v nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, vydané na základě zmocnění v § 21 odst. 2 InfZ.

Úhrada je pak příjmem povinného subjektu, nemá tedy charakter daně či správního poplatku § 17 odst. 6 InfZ)

5.14 Výroční zpráva (§ 18)

V § 18 InfZ stanovuje povinnost povinného subjektu zpracovat výroční zprávu o své činnosti v oblasti poskytování informací. Tímto ustanovením InfZ naplňuje jednu ze svých zásad a to zásadu publicity veřejné správy, kdy smyslem této povinnosti je možnost, jak je právo svobodného přístupu realizováno v praxi.¹²⁹

Povinný subjekt musí výroční zprávu za předchozí kalendářní rok ze zákona zveřejnit do 1. března. Tuto povinnost má pak každý povinný subjekt a to bez ohledu na to, jestli nějaké informace poskytl či nikoliv.

Náležitosti výroční zprávy jsou pak taxativně vymezeny v § 17 odst. 1 InfZ a povinný subjekt tak musí povinně uvést počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti, počet podaných odvolání proti rozhodnutí, opis podstatných částí rozsudku soudu ve věci přezkoumání odmítnutí žádosti, přehled všech výdajů, které mu soudním sporem vznikly, výčet poskytnutých licencí a počet

---

¹²⁷ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 200-202 ISBN 80-7201-532-X.

¹²⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 778-790 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹²⁹ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 115 ISBN 978-80-210-5135-5.

stížností podle § 16a InfZ. Tento výčet náležitostí je zákonodárcem stanoven jako minimální a nic nebrání povinnému subjektu zveřejňovat i další informace, dle svého uvážení. Údaje, které se týkají uvádění počtu podaných žádostí, se pak týkají pouze žádostí písemných, které jsou na rozdíl od žádostí ústních evidované.¹³⁰

Ustanovení § 17 odst. 2 InfZ ukládá povinným subjektům, které mají podle zvláštního zákona uloženou povinnost předkládat veřejnou výroční zprávu o své činnosti, aby údaje uvedené v odst. 1 začlenily do této výroční zprávy. Do veřejné výroční správy tyto údaje začlení jako samostatnou část s názvem Poskytování informací podle z.č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Podmínkou je aby se jednalo o povinný subjekt podle § 2 odst. 1 InfZ a mezi takové subjekty můžeme například zařadit Všeobecnou zdravotní pojišťovnu, Státní fondy, České dráhy, Ministerstvo vnitra, Česká národní banka aj.

Každý povinný subjekt má pak ze zákona povinnost tuto zprávu zveřejnit ve svém sídle na přístupném místě a musí umožnit pořízení její kopie. Samozřejmostí v současné době je, že povinný subjekt výroční zprávu zveřejní i způsobem umožňující dálkový přístup, nejčastěji ji tedy najdeme na webových stránkách povinných subjektů.¹³¹

6 Povinné subjekty

Jak jsem již uvedl v předcházející kapitole, povinnost poskytovat informace je zakotvena v InfZ, který stanoví, které subjekty jsou povinny poskytovat informace a tyto tzv. povinné subjekty jsou pak uvedeny v § 2 tohoto zákona. V § 2 odst. 1 jsou pak uvedeny instituce, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, mají tedy tzv. úplnou informační povinnost. Ustanovení § 2 odst. 1 tedy praví, že *"povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce"*.

---

¹³⁰ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 205 ISBN 80-7201-532-X.

¹³¹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 878-890 ISBN 978-80-7201-868-0.

6.1 Státní orgány

Státní orgány jsou v praxi zřejmě nejméně problematickou kategorií povinných subjektů, i když pojem státní orgán není v našem právním řádu nikterak definován. Nejblíže definici státního orgánu je tak čl. 2 Ústavy České republiky, který vymezuje, že státní moc je vykonávána orgány moci výkonné, zákonodárné a soudní. Státní orgány můžeme také nazývat jako orgány státní moci, které realizují své úkoly pomocí tří pilířů moci, a to zákonodárné, výkonné a soudní.¹³²

To, jestli je, konkrétní subjekt státním orgánem nám nepochybně stanoví Ústava České republiky, která vymezuje ústavní státní orgány a dalším určujícím zákonem bude bezpochyby tzv. kompetenční zákon č. 2/1969 Sb., který vymezuje ústřední orgány státní správy, tedy jednotlivá ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy. Vymezení dalších státních orgánů pak můžeme nalézt ve zvláštních zákonech např. zákon o územních finančních orgánech a některé zákony v oblasti životního prostředí a zemědělství definují např. různé inspekce jako samostatné orgány. Mezi tyto povinné neústřední orgány moci výkonné můžeme například zařadit Celní správu ČR, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci nebo Českou inspekci životního prostředí.¹³³

Mezi povinné subjekty, které spadají do zákonodárného pilíře, můžeme řadit obě komory Parlamentu České republiky a všechny parlamentní komise a výbory. Do pilíře moci výkonné pak můžeme zařadit prezidenta České republiky, vládu, ministerstva (včetně jejich regionálních a jiných pracovišť) a ostatní orgány státní správy, jako např. státní zastupitelství. Dále sem patří rovněž správní úřady, které jsou zřízené zákonem č. 2/1969 Sb., jako např. Český statistický úřad nebo Úřad vlády. Do pilíře moci soudní pak spadají všechny typy soudů, včetně soudu Ústavního a Nejvyššího správního.

Do této skupiny povinných subjektů pak řadíme i veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory, kdy mezi ozbrojené sbory řadíme Policii České republiky a její územní útvary, Armádu České republiky či Vězeňskou službu České republiky a mezi neozbrojené sbory pak řadíme např. Správy sboru požární ochrany či zpravodajské služby.¹³⁴

---

¹³² Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. Str. 63, ISBN 80-7201-318-1.

¹³³ Ministerstvo vnitra: Analýza účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (prosinec 2007), str. 20.

¹³⁴ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 62-63 ISBN 80-7201-532-X.

Dále jsou do této skupiny povinných subjektů řazeny i orgány kontrolní a finanční, jako Nejvyšší kontrolní úřad a Česká národní banka. V případě NKÚ je zřejmě nezpochybnitelné jeho zařazení mezi státní orgány, jelikož jeho postavení a působnost jsou vymezeny v § 2 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, podle kterého je NKÚ nezávislým kontrolním orgánem České republiky, tedy je orgánem státu a jednajícím jeho jménem. Naproti tomu Českou národní banku vymezuje zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance jako právnickou osobu, která má postavení veřejnoprávního subjektu (§ 1 odst. 2), přičemž jí jsou svěřeny kompetence správního úřadu (§ 1 odst. 3). Její postavení by tak v zásadě odpovídalo vymezení pojmu veřejná instituce, jak jí vymezuje ve své judikatuře Ústavní soud a tak její zařazení mezi státní orgány se jeví minimálně jako sporné a domnívám se, že tato by měla spadat pod tzv. veřejné instituce.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 19. 2. 2008, čj. 2 As 58/2007-52, dovedil že i „*veřejný ochránce práv jako specifický kontrolní státní orgán je povinným subjektem podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kdy rozhodování o žádostech o poskytnutí informací však není přímo na něm, nýbrž spadá mezi úkoly, které pro veřejného ochránce práv plní jeho kancelář*“. Z tohoto rozsudku je patrné, že ze zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, vyplývá, že tento je specifickým kontrolním monokratickým státním orgánem, jehož činnost je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu, a jako takový je tedy povinným subjektem. Kancelář veřejného ochránce práv, jakožto určitá servisní organizace, plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti ochránce a je organizační složkou státu. Ať již tedy bude žádost o informaci směřovat přímo na veřejného ochránce práv, nebo bude směřovat na jeho kancelář, bude reálně rozhodovat jen jeden subjekt, a to právě Kancelář veřejného ochránce práv. Tento výklad také vyřešil nežádoucí situaci spojenou s opravným prostředkem, jelikož kdyby řízení vedl sám veřejný ochránce práv, nebylo by možno proti jeho negativnímu rozhodnutí podat opravný prostředek, zatímco když bude v prvním stupni rozhodovat Kancelář veřejného ochránce práv, může o opravném prostředku rozhodovat ten, kdo stojí v jejím čele.¹³⁵

Mezi tyto povinné subjekty pak Nejvyšší správní soud zařadil i Kancelář prezidenta republiky, neboť dle jeho názoru je „*Kancelář prezidenta republiky podle §*

---

¹³⁵ RIGEL F., Subjekty povinné poskytovat informace ve světle judikatury, 24.2.2010, Právní rádce. Dostupné dne 27.2.2015 z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-40730260-subjekty-povinne-poskytovat-informace-ve-svetle-judikatury>.

*1 odst. 2 zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, rozpočtovou organizací se samostatnou kapitolou ve státním rozpočtu České republiky, a tedy je podřaditelná pod § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Tento závěr ještě podtrhuje § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, který výslovně Kancelář prezidenta republiky označuje za organizační složku státu“.*¹³⁶

6.2 Územní samosprávné celky a jejich orgány

Mezi tyto povinné subjekty patří obce, jakožto základní územní samosprávné celky, kraje, které Ústava České republiky definuje jako vyšší územní samosprávné celky, a jejich orgány. Tyto celky mají tzv. plnou informační povinnost a tato se vztahuje jak na samostatnou tak i na přenesenou působnost. V § 20 odst. 6 InfZ je pak uvedeno, že „*informace, které se týkají přenesené působnosti územního samosprávného celku, poskytují orgány územního samosprávného celku v přenesené působnosti*“.¹³⁷

Lze tedy říci, že v oblasti územní samosprávy jsou povinnými subjekty jednak samotné obce, města a kraje a jednak jejich orgány. Těmito orgány se rozumí obecní či městský úřad, úřad městské části či městského obvodu územně členěného statutárního města, magistrát statutárního města, Magistrát hlavního města Prahy a krajský úřad, které nejčastěji vyřizují žádosti o informace v prvním stupni. Kdo je orgánem obce pak stanoví samosprávný zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, u kraje jeho orgány stanoví z.č. 129/2000 Sb. o krajích a orgány hlavního města Prahy a jejích městských částí jsou pak upraveny v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. „*Orgány těchto celků jsou tedy zastupitelstvo, rada, starosta či primátor a zvláštní orgány obce v případě obcí, měst a statutárních měst (§ 5 a hlava IV. zákona o obcích), Zastupitelstvo, Rada, Primátor a Městská policie hlavního města Prahy (§ 1 odst. 4 a hlava VIII. zákona o hlavním městě Praze) a zastupitelstvo, rada a hejtman kraje (§ 1 odst. 3 a hlava IV. zákona o krajích). Starosta obce má navíc v § 103 odst. 4 písm. e) zákona o obcích výslovně stanovenou odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce s odkazem na zákon o svobodném přístupu k informacím, byť toto lze považovat spíše za politické, než ryze kompetenční ustanovení*“. I tyto další orgány jsou tedy samy o sobě povinnými subjekty, což má v praxi nezanedbatelný význam, jelikož v některých případech

¹³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 12. 7. 2007, čj. 2 As 89/2006-107.

¹³⁷ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 43 ISBN 978-80-7201-868-0.

nemusí samotný úřad požadovanými informacemi disponovat, ale disponuje jimi právě některý z jmenovaných orgánů a to na základě jemu stanovené působnosti. F. Korbel uvádí příklad, kdy rada obce plní vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem úkoly zakladatele nebo zřizovatele; vůči obchodním společnostem, jejichž jediným společníkem je obec, plní rada funkce valné hromady [§ 102 odst. 2 písm. b), c) zákona o obcích]. Pokud informacemi z oblasti působnosti rady nedisponuje úřad, bude na místě žádat informace v prvním stupni od rady jako povinného subjektu. Dalším případem mohou být informace politického charakteru, jimiž mohou v důsledku neveřejnosti zasedání disponovat opět zejména rady obcí, měst a krajů, aniž by je nutně musel mít i úřad. Obdobně je tomu u zastupitelstva a starosty či primátora ve vztahu k jim svěřeným kompetencím.¹³⁸

Za povinné subjekty se však v tomto případě nepovažují „orgány orgánů“ územních samosprávných celků, jako jsou např. výbory zastupitelstva nebo komise rady, které příslušný zákon za orgány územního samosprávného celku nepovažuje. Výjimku tvoří pouze komise, které jsou zřízené dle § 5 odst. 3 z.č. 128/2000 Sb. o obcích vykonávající přenesenou působnost obce. Jedná se např. o přestupkové komise, kdy tyto jsou orgány samotné obce a tudíž i povinnými subjekty ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.¹³⁹

6.3 Veřejné instituce

Pojem „veřejná instituce“ není stejně tak jako pojem „státní orgán“ v našem právním řádě nijak definován a tak nezbyvá než spoléhat se na judikaturu Ústavního a Nejvyššího správního soudu a právní teorii. Před účinností novely č. 61/2006 Sb. byla působnost zákona o svobodném přístupu k informacím omezena pouze na ty veřejné instituce, které současně „hospodaří s veřejnými prostředky“ a až právě tato novela rozšířila okruh povinných subjektů o všechny veřejné instituce.¹⁴⁰

První významný krok ve stanovení definičních znaků veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky učinil Ústavní soud, který v nálezu ze dne 27. 2.

---

¹³⁸ KORBEL, F., Právo na informace v územních samosprávných celcích, 1.1.2010, systém ASPI, článek, LIT34570CZ. Dostupný dne 27.2.2015 z www.aspi.cz.

¹³⁹ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 64 ISBN 80-7201-532-X.

¹⁴⁰ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 49 ISBN 978-80-7201-868-0.

2003, sp. zn. III. ÚS 686/02, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 29, náleží 30, nastínil kritéria, které podmiňují veřejný charakter instituce, kdy těmito kritérii jsou: zřizování státem k dosahování veřejného účelu, pravomoc a působnost musí být stanovena v zákoně, vytvoření orgánů instituce státem a stát musí mít možnost kontroly nad činností instituce. Budou-li tedy tyto podmínky splněny současně, bude se jednat o veřejnou instituci. Půjde zejména o instituce typu veřejného ústavu, veřejného podniku, veřejné nadace či obecně prospěšné společnosti. Mezi veřejné instituce tak řadíme například veřejné školy, veřejné nemocnice nebo jiné veřejné zdravotnické ústavy.¹⁴¹

V dalším nálezu Ústavního soudu jsou pak rozvinuta ještě další kritéria určující, zda jde o instituci veřejnou či soukromou. Jsou jimi způsob vzniku (zániku) instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu), hledisko osoby zřizovatele (pokud je zřizovatelem stát, jedná se o veřejnou instituci), subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (jestliže dochází k vytváření orgánů státem, jde o veřejnou instituci), existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce (existence státního dohledu je typická pro veřejnou instituci), veřejný nebo soukromý účel instituce (veřejný účel je typickým znakem veřejné instituce). Zařazení zkoumané instituce pod instituci veřejnou či soukromou, musí tedy dle Ústavního soudu vyplývat z převahy znaků, jež jsou pro tu kterou instituci typické.¹⁴²

Nejvyšší správní soud pak ve svém rozsudku ze dne 16. 5. 2007, č. j. 3 Ads 33/2006-57, publ. pod č. 1272/2007 Sb. NSS, dospěl k tomu, že i Všeobecná zdravotní pojišťovna je subjektem s informační povinností, neboť prostředky, které jsou získávány v systému zdravotního pojištění, mají charakter veřejných prostředků a slouží k úhradě zdravotní péče, která má charakter veřejné služby. Dále například Nejvyšší správní soud rozhodl o tom, že i Národní památkový ústav je, jako odborná organizace státní památkové péče, zřízená dle zákona č. 20/1987., o státní památkové péči, veřejnou institucí povinnou k poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím.¹⁴³

Následně Nejvyšší správní soud dokonce dovedl, že veřejnými institucemi mohou být za určitých podmínek i obchodní společnosti. Postavení povinného subjektu pak Nejvyšší správní soud přiznal dokonce i fotbalovému klubu FC Hradec Králové,

---

¹⁴¹ Korběl, F. Přehled judikatury ve věcech práva na informace. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013, str. 80, ISBN 978-80-7478-022-6.

¹⁴² Nález Ústavního soudu ze dne 24. ledna 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06.

¹⁴³ Korběl, F. Přehled judikatury ve věcech práva na informace. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013, str. 8685-86 ISBN 978-80-7478-022-6.

který má formu akciové společnosti, ale byl založen územně samosprávným celkem, který byl rovněž jeho jediným akcionářem.¹⁴⁴

*„Ve zmiňovaném rozhodnutí se uvádí, že veřejná instituce nemusí být nutně ovládána státem, nýbrž též i územním samosprávným celkem. Opačný výklad by mohl vést k vyloučení dopadu zákona o svobodném přístupu k informacím na nezanedbatelnou část činnosti územních samosprávných celků a jejich orgánů v důsledku prostého zakládání společností soukromého práva. Nejvyšší správní soud vyšel také z toho, že akciová společnost byla založena městem, její orgány jsou částečně přímo a částečně prostřednictvím valné hromady vytvářeny městem, které zároveň zákonem stanovenými prostředky vykonává dohled (byť nikoliv vrchnostenskou kontrolu) nad činností akciové společnosti a ta plní veřejný účel (pokud by město nezaložilo akciovou společnost s úmyslem uspokojovat veřejné potřeby, pak by vybočilo ze zřejmě veřejného cíle své existence spočívající ve všestranném rozvoji svého území a naplňování potřeb občanů). Jakkoliv je tedy tato akciová společnost formálně osobou soukromého práva, převažují u ní znaky svědčící o její veřejné povaze a jedná se tedy o veřejnou instituci“.*¹⁴⁵

Na závěr této kapitoly snad již jen poslední případ akciové společnosti Dopravní podnik hl. m. Prahy, který se v minulosti opakovaně 11 let bránil tvrzením, že není povinným subjektem. O tom, že je veřejnou institucí ve smyslu § 2 odst. 1 InfZ a tedy povinným subjektem poskytovat informace na základě tohoto zákona, rozhodl už Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 19.10.2011, č.j. 1 As 114/2011-121. Dopravní podnik hl. m. Prahy však proti tomuto rozhodnutí podal ústavní stížnost u Ústavního soudu ČR s tím, že bylo zasáhnuto do jeho ústavních práv. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 3.4.2012 sp. zn. I. ÚS 330/12 jeho ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou a své rozhodnutí mimo jiné uzavírá s tím, že „oba soudy (pozn. Nejvyšší správní soud a Městský soud v Praze) ve svém rozhodování nepochybily a ustanovení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím interpretovaly a aplikovaly na daný případ zcela správně. Ústavní soud zde neshledal žádný ústavněprávní problém, a tudíž nemohlo dojít k porušení základních práv stěžovatele, jak tvrdí v ústavní stížnosti. Je třeba podotknout, že pokud správní orgány a soudy rozhodly odlišně od právního názoru stěžovatele, neznamená to automaticky úspěšnost

---

¹⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 29.5.2008, čj. 8 As 57/2006-67

¹⁴⁵ RIGEL F., Subjekty povinné poskytovat informace ve světle judikatury, 24.2.2010, Právní rádce. Dostupné dne 27.2.2015 z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-40730260-subjekty-povinne-poskytovat-informace-ve-svetle-judikatury>.

ústavní stížnosti“. Od jara 2012 se tedy i Dopravní podnik považuje za povinný subjekt a deklaruje ochotu vyřizovat žádosti o informace.¹⁴⁶

6.4 Subjekty s částečnou informační povinností

Výše jsem tedy uvedl ty povinné subjekty, které mají dle InfZ tzv. *úplnou informační povinnost*. Druhou skupinu povinných subjektů, tvoří ty subjekty, které mají tzv. *částečnou informační povinnost*. Na rozdíl od povinných subjektů s úplnou informační povinností, které musejí poskytovat všechny údaje, se kterými disponují nebo by jimi disponovat měli, je pro tyto subjekty stanovena povinnost poskytovat informace, které se vztahují pouze k jejich rozhodovací činnosti.

Ustanovení § 2 odst. 2 InfZ hovoří o tom, že *"povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti"*.

Tohoto ustanovení se nedotkla žádná z novel InfZ a toto ustanovení je v InfZ nezměněno od první účinnosti tohoto zákona, tedy od 1. ledna 2000.

Úplně vymežit okruh těchto povinných subjektů nelze z důvodu jejich množství, ale obecně lze říci, že mezi tyto povinné subjekty budeme řadit např. veřejnoprávní korporace odlišné od státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, kterými jsou např. Česká advokátní komora nebo Česká lékařská komora. Dále mezi tyto subjekty budeme zařazovat některé fyzické osoby nadané výkonem veřejné moci např. lesní stráž, notář nebo děkan fakulty či rektor univerzity. Vyjma osob fyzických to mohou být i osoby právnické nadané výkonem veřejné moci např. Burza cenných papírů.¹⁴⁷

7 Omezení práva na informace

Z čl. 17 odst. 5 Listiny vyplývá pro povinný subjekt poskytující informace povinnost, že musí nalézt zákon resp. ustanovení konkrétního zákona, podle kterého

---

¹⁴⁶ PODHRÁZKÝ, M., Dopravní podnik jako veřejná instituce poskytující informace, Právní fórum (Wolters Kluwer), r.2012, č.2, str. 83, (ASPI ID):LIT39794CZ) – stav k 27.2.2015. Dostupný dne 27.2.2015 z www.aspi.cz.

¹⁴⁷ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 69-70 ISBN 80-7201-532-X.

může, popřípadě musí omezit přístup k požadované informaci. Povinný subjekt tedy v žádném případě nehledá zákon, podle kterého může informaci poskytnout, jelikož povinnost poskytovat informace je všeobecná a vyplývá právě z čl. 17 odst. 5 Listiny, podle kterého je stanoveno, že povinný subjekt poskytuje v zásadě všechny informace vztahující se k jeho působnosti s tím, že jakékoliv omezení přístupu k informacím, musí být stanoveno v zákoně a zároveň musí být opatřením nezbytným v demokratické společnosti a současně musí toto omezení směřovat k určitému legitimnímu cíli, který obecně vymezuje ustanovení čl. 17 odst. 4 Listiny.¹⁴⁸

InfZ pak ve svém § 12 upravuje obecné podmínky pro omezení přístupu k informacím. K ustanovení § 12 InfZ pak musí povinný subjekt přihlížet vždy, když z nějakého určitého důvodu, omezuje právo na informace. Ze zákona platí, že všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně informací doprovodných po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon.¹⁴⁹

Povinný subjekt tedy z požadované informace vyloučí ty její části, které nelze žadateli poskytnout z důvodu, že se na ně vztahuje některý z důvodů omezení nebo k jejichž neposkytnutí je oprávněn, například tím, že tuto informaci začerní či provede výmaz textu a poté již může zbývající část žadateli poskytnout. V takovém případě je pak povinný subjekt ze zákona povinen žadateli poskytnout tzv. “doprovodnou informaci“, ve které žadateli mimo jiné sdělí důvod odepření požadované informace a době po kterou důvod odepření informace trvá.¹⁵⁰

Jakékoliv omezení práva na informace resp. práva odepřít informaci, je pak omezeno dobou, po kterou trvá důvod odepření informací. Jestliže v době, kdy je žádost o poskytnutí informace vyřizována neexistuje důvod jejího odepření, musí povinný subjekt tyto požadované informace poskytnout, i když v minulosti existoval nějaký důvod jejich odepření.

Samozřejmě, že jednou uplatněný důvod pro omezení práva na informace neplatí vždy, ale důvod pro odepření informace může v některých případech pominout a dříve odpírané informace pak mohou být poskytnuty. V odůvodněných případech tak povinný subjekt ověří, zda důvod odepření poskytnutí informace trvá. O odůvodněný případ

---

¹⁴⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 505-506 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁴⁹ Srov. § 12 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

¹⁵⁰ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 103 ISBN 978-80-210-5135-5.

půjde například tehdy, jestliže by poskytnutí informace mohlo být ve prospěch chráněné osoby nebo je zřejmé, že žadatel bude mít zájem o poskytnutí informace i v budoucnu po přechozím odepření a povinnému subjektu je známo, že přechozí důvod odepření odpadl.¹⁵¹

Jednotlivé důvody omezení práva na informace pak InfZ stanoví ve svých § 7-11, které ve stručnosti představím v následujících podkapitolách.

7.1 Ochrana utajovaných informací

Z ustanovení § 7 InfZ vyplývá povinnost povinného subjektu omezit přístup k informaci tehdy, přikazuje-li mu to konkrétní zákon. V tomto ustanovení InfZ je stanoveno, že povinný subjekt informaci neposkytne, pokud je požadovaná informace v souladu s právními předpisy označena za utajovanou, k níž žadatel nemá oprávněný přístup. Takovým relevantním právním předpisem, na nějž ustanovení § 7 InfZ odkazuje je zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, v platném znění.

Utajovanou informací pak rozumíme informaci v jakékoliv podobě zaznamenanou na jakémkoliv nosiči, a která je jako utajovaná označena v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb. Dalším legálním definičním znakem je, že její vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmům České republiky.¹⁵²

Výše zmíněným zájmem České republiky pak ze zákona rozumíme, „*zachování ústavnosti, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, rovněž tak zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, mezinárodních závazků a obrany, do sféry našeho republikového zájmu pak spadá i ochrana ekonomiky a ochrana života nebo zdraví fyzických osob*“. Samotnou újmu zájmu České republiky se pak rozumí poškození nebo ohrožení zájmu republiky, kdy újmu členíme na mimořádně vážnou, vážnou a prostou.¹⁵³

Z komentovaného ustanovení § 7 InfZ pak jednoznačně vyplývá, že podmínkou je označení požadované informace za informaci utajovanou. Proto je seznam utajovaných informací zpracováván Národním bezpečnostním úřadem a poté je vydáván formou nařízení vlády. V současnosti seznam utajovaných skutečností stanoví nařízení

---

¹⁵¹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 505-506 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁵² Cit. Tamtéž str. 295.

¹⁵³ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 84 ISBN 978-80-210-5135-5.

vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, v platném znění. V tomto seznamu je vždy vymezen obsah utajované informace a tato informace je zařazena do příslušného stupně utajení, kterými jsou přísně tajné, tajné, důvěrné a vyhrazené.

Odepřít zpřístupnění informací je možné jen v nezbytném rozsahu tím, že povinný subjekt vyloučí z požadované informace ty informace, které jsou informacemi utajovanými. Zbylou část informací je povinen poskytnout. Nemůže tedy odepřít zpřístupnění informace v celém rozsahu jen kvůli tomu, že v určité části dokumentu se nachází utajovaná informace.¹⁵⁴

7.2 Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje

Dle ustanovení § 8a InfZ platí, že informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje poskytne povinný subjekt jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu. Těmito zvláštními předpisy pak jsou § 81-90 zákona č. 89/2012 S., občanský zákoník, který stanoví povinnosti na úseku ochrany osobnosti a § 10 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

V uvedeném ustanovení § 10 z.č. 101/2000 Sb., se stanoví, „že při zpracování osobních údajů správce a zpracovatel dbá, aby subjekt údajů neutrpěl újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti, a také dbá na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů“.¹⁵⁵

Při poskytování informací musí povinný subjekt mimo jiné ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého, kdy ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy. Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

---

¹⁵⁴ Korbela, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 69-70 ISBN 80-7201-532-X.

¹⁵⁵ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ze dne 4.4.2000, ve znění pozdějších předpisů č. 64/2014Sb., 375/2011 Sb., č. 468/2011 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 52/2009 Sb., č. 170/2007 Sb., č. 109/2006 S., č. 342/2006 Sb., č. 413/2005 Sb., č. 439/2004 Sb., č. 480/2004 Sb., č. 439/2004 Sb., č. 517/2002 Sb., č. 310/2002 Sb., č. 107/2002 Sb., č. 450/2001 Sb., č. 177/2001 Sb., č. 227/2000 Sb.. Dostupný dne 7.3.2015 z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-101/info>

Dále platí, že rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením a nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořizené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy. Zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.¹⁵⁶

7.3 Příjemci veřejných prostředků

Ustanovení § 8b InfZ je v tomto zákoně účinné od 22.3.2006 a hovoří o tom, že povinný subjekt je povinen poskytnout základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky. Jedná se tedy o výslovnou výjimku ze zásady ochrany osobních údajů, která se jinak při poskytování informací povinnými subjekty obvykle uplatní. Platí tedy, že povinný subjekt je povinen poskytnout informace, které by jinak požívaly ochrany dle zákona o ochraně osobních údajů, vztahují-li se tyto informace k osobě, které povinný subjekt poskytl veřejné prostředky.¹⁵⁷

Výše uvedené ustanovení se však nevztahuje na poskytování veřejných prostředků podle zákonů v oblasti sociální, poskytování zdravotní péče, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území.

Komentované ustanovení pak definuje, co se rozumí základními osobními údaji, které je povinný subjekt povinen poskytnout o příjemci veřejných prostředků. Těmito údaji jsou jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků. Jedná se tedy vesměs o údaje zcela konkrétní, které nevzbuzují interpretační pochybnosti. V žádném případě se tedy žadateli neposkytne např. rodné číslo ani další jiný osobní údaj, který by přesahoval rámec daný InfZ.

Výše uvedený pojem *veřejné prostředky* pak definuje zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, kdy za veřejné

¹⁵⁶ Srov. § 81-90 z.č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ze dne 3.2.2012, ve znění platném k 1.1.2014.

Dostupné dne 7.3.2015 z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/info>

¹⁵⁷ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 88 ISBN 978-80-210-5135-5.

prostředky můžeme považovat veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu, územně samosprávnému celku nebo jiné právnické osobě v zákoně uvedené, kdy můžeme říci, že jde vlastně o platby poskytnuté ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územního samosprávného celku.¹⁵⁸

7.4 Ochrana obchodního tajemství

Podle ustanovení § 9 odst. 1 InfZ neposkytne povinný subjekt informaci v tom případě, je-li požadovaná informace obchodním tajemstvím. V odst. 2 je pak stanovena jakási výjimka z ochrany obchodního tajemství tím, že údaj o rozsahu a příjemci veřejných prostředků se nepovažuje za porušení obchodního tajemství.

Legální definici pojmu *obchodní tajemství* jsme do 31.12.2013 mohli nalézt v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který byl však k 1.1.2014 zrušen a nahrazen „novým občanským zákoníkem“.

Současná definice pojmu obchodní tajemství je v současné době vymezena v § 504 občanského zákoníku, dle něhož *„obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení“*.

Z výše uvedených definic tedy můžeme především vyčíst, že obchodní tajemství je tvořeno, jak znaky objektivními tzn. že musí jít o skutečnosti konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné, v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné, související se závodem tak znaky subjektivní tzn. že vlastník ve svém zájmu odpovídajícím způsobem zajišťuje utajení těchto skutečností.¹⁵⁹

Obchodní tajemství může tedy pojmově existovat jen tehdy, splňuje-li všechny výše uvedené znaky najednou. V případě, že by například jen jeden znak odpadl, nebude se již jednat o obchodní tajemství.¹⁶⁰ *„Ochrana obchodního tajemství přitom nevzniká evidencí nebo zápisem, ani uvedením této okolnosti např. do smlouvy o dílo, ale vzniká okamžikem naplnění všech pojmových znaků obchodního tajemství“*.¹⁶¹

---

¹⁵⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 356-357 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁵⁹ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 386 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁶⁰ Srov. Rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 33/Ca 80/2000 ze dne 31.8.2000

¹⁶¹ Srov. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 31 Ca 189/2000 ze dne 25.5.2001.

7.5 Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů

Ustanovení § 10 InfZ zakazuje povinnému subjektu poskytnout informace o majetkových poměrech osoby, která sama není povinným subjektem, a to za předpokladu, že se jedná o informace získané na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění anebo sociálním zabezpečení.

Toto omezení je však vázáno na dvě podmínky, které musí být splněny současně. Musí tedy jít o informace o majetkových poměrech a o informace získané na základě zákonů výše uvedených.¹⁶²

Co lze rozumět pod pojmem *majetkové poměry* InfZ blíže nespecifikuje, ale z dostupné judikatury lze dovodit, že majetkové poměry fyzických a právnických osob tvoří zejména jejich příjmy, které mohou být peněžité, ale i naturální, vlastnictví bytů, nebytových prostor a jiných nemovitých věcí, peněžních prostředků, pohledávek, majetkových práv apod. Za tyto majetkové poměry pak lze samozřejmě považovat nejen aktiva, ale i pasiva, přičemž je nerozhodné, zda jsou tyto závazky vůči soukromoprávním subjektům či vůči státu.¹⁶³

Všechny informace, získané státními orgány na základě zákonů výše uvedených, jsou od dotčených osob vymoženy pro zajištění výběru daní či přiznání sociálních a zdravotních nároků, a nesouvisejí přímo s veřejným zájmem, představují tedy čistě soukromé poměry fyzických osob. Z tohoto důvodu ani nemůže existovat veřejný nárok na přístup k těmto informacím, ačkoliv jsou shromažďovány a ukládány orgány veřejné správy.¹⁶⁴

7.6 Další omezení práva na informace

Další důvody omezení práva na informace, jsou pak uvedena v § 11 InfZ. Toto ustanovení obsahuje výčet důvodů umožňujících nebo ukládajících omezení práva na informace. V odst. 1 jsou uvedeny důvody, pro které povinný subjekt může, tedy nikoliv musí, poskytnutí informace omezit. V dalších odstavcích tohoto ustanovení, jsou

---

¹⁶² FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 398 ISBN 978-80-7201-868-0.

¹⁶³ Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005. s. 122-123 ISBN 80-7201-532-X.

¹⁶⁴ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. Str. 66, ISBN 80-7201-318-1.

již uvedeny důvody, pro které povinný subjekt odepřít informaci musí. V prvním případě tedy záleží na povinném subjektu, zda informaci zpřístupní či nikoliv.

Těmi důvody, které tedy povinnému subjektu umožňují úvahu, zda informace zpřístupní či nikoliv, jsou ty důvody, které jsou uvedeny v § 11 odst. 1. Povinný subjekt může omezit poskytnutí informace pokud:

- se informace vztahuje výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu, kdy může například jít o evakuační plán úřadu, o pokyn o výdeji spotřebního materiálu apod. P. Kolman pak uvádí, že ne každý správní akt, který povinný subjekt takto označí, nelze striktně za interní pokyn považovat. Rozhodující je jeho obsah nikoliv jeho název.¹⁶⁵
- jde o nové informace, které vznikly při přípravě nějakého rozhodnutí, kdy se jedná o nehotové, připravované informace, koncepty, náměty v úředním procesu apod. Jakmile, ale tato určitá informace již prošla nějakým rozhodnutím, musí být zpřístupněna.
- jde o informace poskytnuté NATO nebo EU, které jsou v zájmu bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti nebo ochrany práv třetích osob chráněné zvláštním označením.

Další důvody omezení práva na informace, které když jsou naplněny, tak povinný subjekt tuto informaci nesmí poskytnout, jsou uvedené v dalších odstavcích § 11 InfZ. Mezi tyto informace tedy InfZ řadí:

- informace, které někdo dobrovolně předal, aniž by mu to zákon ukládal, povinnému subjektu a tento nedal souhlas s jejím dalším předáváním. Jsou to například informace předané povinnému subjektu v rámci oznámení, stížností, petic nebo žádostí. Poskytnutí těchto informací je tedy vázáno pouze na souhlas toho, kdo povinnému subjektu tyto informace předal. Hovoříme zde o tzv. *podmíněných* informacích.
- informace, které povinný subjekt pravidelně zveřejňuje na základě zvláštního zákona a v předem stanovených pravidelných obdobích, tedy pro všechny potencionální žadatele ve stejný čas, až do nejbližšího následujícího období. Takovými povinnými subjekty mohou být např. Česká národní banka či Český statistický úřad, kteří tak činí na základě zvláštních zákonů.
- informace, které kdyby povinný subjekt zveřejnil, porušil by ochranu práv třetích osob k předmětu práva autorského dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu

---

¹⁶⁵ KOLMAN P. Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, str. 94 ISBN 978-80-210-5135-5.

autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.¹⁶⁶

- informace, které povinný subjekt získal od třetích osob při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti, prováděné na základě zvláštních právních předpisů. Povinný subjekt tedy neposkytne ty informace, které se přímo vážou na plnění úkolů příslušného orgánu např. Nejvyšší kontrolní úřad, různé inspekce či živnostenský úřad. Ostatní informace, které přímo nesouvisí, s plněním jejich úkolů se poskytnou.

Podle § 11 odst. 4 pak povinný subjekt neposkytne informace o zvlášť chráněných procese, kdy jde o probíhající trestní řízení, rozhodovací činnost soudů s výjimkou rozsudků, plnění úkolů zpravodajských služeb, část činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu a také činnosti příslušné organizační složky Ministerstva financí podle zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo zákona o provádění mezinárodních sankcí a v neposlední řadě o „údajích vedených v evidenci incidentů podle zákona o kybernetické bezpečnosti, ze kterých bylo možné identifikovat orgán nebo osobu, která kybernetický bezpečnostní incident ohlásila nebo jejichž poskytnutí by ohrozilo účinnost reaktivního nebo ochranného opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti“.¹⁶⁷

Další informace, které povinný subjekt neposkytne, vyhrazuje InfZ ve svém § 11 odst. 5, kde uvádí, že povinný subjekt neposkytne informace, které jsou předmětem ochrany práva autorského nebo práv s ním souvisejících, má-li tuto informaci v držení provozovatel rozhlasového nebo televizního vysílání, školy, knihovny poskytující veřejné knihovnické a informační služby, Akademie věd ČR a kulturní instituce hospodařící s veřejnými prostředky, jako jsou muzea, galerie, divadla, orchestry a další umělecké sbory. Je-li tedy některý z výše uvedených povinných subjektů požádán o informace, které jsou předmětem práva autorského tedy práva duševního vlastnictví, tento tyto informace neposkytne a to i v případě, kdy je vykonavatelem majetkových práv k danému předmětu práva autorského.

Posledním důvodem omezení práva na informace je zamezení možných úniků informací z Policie České republiky a to tím způsobem, že InfZ ve svém § 11 odst. 6 stanoví, že „povinný subjekt neposkytne informaci o činnosti orgánů činných v trestním

---

¹⁶⁶ Kužílek O., Žantovský M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002. Str. 66-67, ISBN 80-7201-318-1

¹⁶⁷ Srov. § 11 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů k 1.1.2015.

řízení, včetně informací ze spisů, a to i spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumentů, materiálů a zpráv o postupu při prověřování oznámení, které vznikly činností těchto orgánů při ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a při plnění úkolů podle trestního řádu, pokud by se tím ohrozila práva třetích osob anebo schopnost orgánů činných v trestním řízení předcházet trestné činnosti, vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost nebo stíhat trestné činy nebo zajišťovat bezpečnost České republiky“. V tomto ustanovení tak zákonodárce od 1.1.2009 dal Policii České republiky oprávnění neposkytnout informace o plnění jejích úkolů, pokud by tím došlo k ohrožení jejich plnění. Jde o jakési doplnění výluky z informační povinnosti povinných subjektů, uvedené v § 11 odst. 4 písm. a) InfZ, podle kterého se neposkytují informace o probíhajícím trestním řízení.¹⁶⁸

---

¹⁶⁸ FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012 str. 450-452 ISBN 978-80-7201-868-0.

8 Závěr

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku práva na informace, kdy jak jsem uvedl již v úvodní kapitole, chtěl jsem tuto problematiku přiblížit zejména právu na informace neznalému čtenáři. Problematika práva na informace je však velice široká a proto se v této práci nemohu věnovat všem aspektům práva na informace podrobněji, ale snažil jsem se o to, abych právo na informace a svobodný přístup k informacím vysvětlil ve své obecné rovině.

Na úvod této práce, jsem nejdříve pro lepší pochopení celé problematiky práva na informace ve druhé kapitole vymezil samotný pojem práva na informace a definoval jsem zde dále i pojem informace, u které jsem uvedl její vlastnosti a druhy. Třetí kapitolu jsem pak věnoval svobodě projevu a právu na informace z hlediska jejich vývoje a jejich zakotvení na mezinárodní úrovni ve vybraných mezinárodních smlouvách a dokumentech, které daly vzniknout svobodě projevu a právu na informace, jakožto jednomu ze základních lidských práv a které určitým způsobem upravují svobodu projevu. Následující čtvrtá kapitola se pak věnuje zakotvení práva na informace a svobodného přístupu k nim v právním řádu České republiky, kdy první část této kapitoly se věnuje ústavní úpravě toto práva v ČR a druhá část této kapitoly pak obecně hovoří o zákonné úpravě práva na informace v České republice, kterou je zejména zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 123/1998 S., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Výše uvedenému zákonu o svobodném přístupu k informacím je pak věnována kapitola pátá, kde jsou podrobněji rozebrána jeho jednotlivá ustanovení, vyjma ustanovení, která se týkají subjektů s informační povinností tzv. povinné subjekty a ustanovení hovořící o omezení práva na informace, kterým byly v této práci věnovány samostatné kapitoly. Kapitola šestá tak vymezuje povinné subjekty dle zákona o svobodném přístupu k informacím a v závěrečné sedmé kapitole jsou pak shrnuty důvody pro omezení práva na informace tak, jak vyplývají z ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím.

Právo na informace jako jedno ze základních lidských práv je v České republice na ústavní úrovni zakotveno v článku 17 Listiny základních práv a svobod a představuje tak jednu ze záruk zákonnosti ve vztahu k veřejné správě. Řadí se mezi práva politická a je jedním ze základních předpokladů fungování demokratické společnosti, tudíž je právem demokratickým. Právo na informace současně není neomezené a absolutní, ale nutně naráží na určitá omezení a limity. Vesměs se jedná o omezení, která vyplývají z

potřeby ochrany legitimních veřejných zájmů a děje se tak z důvodu ochrany práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti či ochrany veřejného zdraví nebo mravnosti. Nelze ho tedy chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení jeho zvědavosti, ale je to právo na informaci v politickém slova smyslu, sloužící k realizaci občana ve veřejném životě daného státu, to znamená, že kterýkoliv člověk může získávat relevantní informace o tom, co se děje ve společnosti a na základě těchto informací může realizovat svá politická práva.

Základními právními předpisy upravující právo na informace v České republice jsou zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavním právním předpisem, který obecně upravuje právo na informace v České republice, je výše uvedený zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, který byl přijat v roce 1999 právě k provedení článku 17 Listiny základních práv a svobod. Jeho smyslem má být veřejná kontrola výkonu státní moci, včetně moci soudní. Přijatá právní úprava cílí k zajištění co nejširší realizace práva veřejnosti na informace z veřejného sektoru a tomu korespondující povinnosti tzv. povinných subjektů poskytovat informace v rozsahu své působnosti. Tento zákon patří nepochybně od svého přijetí mezi významné právní normy, které se podílejí na základním rámci demokratického systému v České republice, neboť i přesto, že bývá také zneužíván, představuje jeden z důležitých nástrojů kontroly veřejnosti nad výkonem veřejné správy a nad fungováním veřejných institucí vůbec. Tento předpis v současné době stanovuje jasné podmínky o tom, které informace musí povinný subjekt povinně zveřejňovat a jakou má mít zveřejňování formu. Jsou také stanoveny náležitosti žádosti o poskytnutí informace, způsoby jejího podání a vyřizování. Dále zákon o svobodném přístupu k informacím jasně vymezuje důvody pro omezení práva na informace, to znamená důvody, při jejichž naplnění nemusí, popř. nesmí povinný subjekt požadované informace poskytnout. Dále je v tomto zákoně upraveno využití opravných prostředků v případě odmítnutí žádosti o poskytnutí informace, kdy žadatel má právo využít institut odvolání, stížnosti či přezkumu rozhodnutí.

I když je právo na informace v České republice právem relativně mladým a neustále se vyvíjejícím, lze říci, že toto právo je v České republice upraveno odpovídajícím způsobem a to jak na úrovni ústavní, tak na úrovni zákonné. Za pozitivní lze považovat i to, že naše právní úprava práva na informace reaguje na vývoj

legislativy na mezinárodní úrovni a to zejména rozšířením účelu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, o transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 203/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru do našeho vnitrostátního objektivního práva.

Domnívám se však, že v zákoně o svobodném přístupu k informacím není úplně přesně nastavena definice povinných subjektů, kdy největší problém přináší pojem „*veřejné instituce*“. Chce-li se tedy konkrétní povinný subjekt vyhnout aplikaci tohoto zákona a nechce se mu poskytnout informaci žadateli, je pro něj nejjednodušší tvrdit, že není povinným subjektem, tak jak to až do roku 2012 tvrdil např. Dopravní podnik hl.m. Prahy, jak jsem již uvedl v kapitole šesté této práce. Tyto nejasnosti jsou pak k tíži převážně žadatelů, kteří se svých práv musí domáhat cestou správních soudů, nežádka Nejvyššího správního soudu či soudu Ústavního, které musí rozhodnout, zda je daný subjekt povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím či nikoliv. Tímto se však poskytnutí požadované informace značně prodlužuje a žadatel je tak znevýhodněn, jelikož o informaci již třeba ani nestojí, nebo pro něj zkrátka ztratila hodnotu, kterou měla v době, kdy o ni žádal. Na druhou stranu lze však říci, že za dobu účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím, vykonali velký kus práce správní soudy, resp. Nejvyšší správní soud a soud Ústavní, když ve své obsáhlé judikatuře k povinným subjektům, se z větší části věnovaly především výkladu pojmu „*veřejná instituce*“ a lze říci, že touto judikaturou spíše rozšířili definici povinného subjektu a zúžili výjimky z práva na informace, pro něž lze požadované informace odepřít.

Do budoucna bych si tedy představoval, aby zákon o svobodném přístupu k informacím přesněji specifikoval povinné subjekty tak, aby těmi jednoznačně byly i obchodní společnosti a další právnické osoby soukromoprávní povahy, které jsou stoprocentně vlastněny státem nebo územním samosprávným celkem.

Dále bych de lege ferenda uvítal i zřízení jakéhosi informačního komisaře, tak jak o tom uvažuje i současná vláda. Tento by mohl převzít funkci univerzálního nadřízeného orgánu a dále by mohl převzít role soudu v tom případě, když žadatel, který neuspěl s opravným prostředkem, by se mohl obrátit na tohoto komisaře, který by měl podobné postavení jako již existující finanční arbitř.

V zákoně o svobodném přístupu mě také chybí úprava sankčních opatření a to jak vůči povinným subjektům tak žadatelům o informace. U povinných subjektů by měli být dle mého názoru stanoveny alespoň sankce za porušení povinností povinných

subjektů zveřejňovat informace v zákonem stanoveném rozsahu, způsobu a termínech a měly by být zavedeny i sankce za vážné nezákonné zásahy do práva na informace při vyřizování individuálních žádostí. Sankce by se pak mohli týkat jak povinných subjektů jako takových, tak jednotlivých úředníků. Na druhou stranu je však také namístě uvažovat i o zavedení určitých sankcí vůči žadatelům pro případy zjevně šikanózního výkonu práva na informace.

I přes výše uvedené, lze zákon o svobodném přístupu k informacím hodnotit velmi kladně a lze říci, že celá problematika práva na informace je v České republice upravena odpovídajícím způsobem, na jehož základě lze právo na informace vhodným způsobem využívat i v České republice. Jak jsem již uvedl v úvodní kapitole této práce, domnívám se, že většina občanů však neumí své ústavně zaručené právo na informace řádně využívat. Na druhou stranu lze však také říci, že i některé povinné subjekty si nejsou často jisti například tím, které informace a jakým způsobem poskytnout. Těmto občanům a povinným subjektům pak mohu jen doporučit komentář zákona o svobodném přístupu k informacím pánů Adama Fureka a Lukáše Rothanzla z roku 2012, který je momentálně v oblasti práva na informace tím nejlepším, co na trhu je, a neměl by proto chybět v knihovně žádného z povinných subjektů, správních soudů, advokátů, případně i náročnějších žadatelů o informace.

9 Resumé

This work is focused on the issue of the right to information in the context of free access to information.

For a better understanding of the whole issue of the right to information is in the second chapter defined the very concept of the right to information and concept, types and characteristics of information.

The third chapter is devoted to freedom of expression and the right to information in terms of their development and their anchoring at international level in selected international treaties and documents.

The fourth chapter is then dedicated to the creation of the right to information and freedom of access to information in the legal order of the Czech republic, where the first part of this chapter is devoted to the constitutional arrangements of this law in the Czech republic and the second part of this chapter then generally talk about the legal treatment of the right to information in the Czech republic, which is in particular the act no. 106/1999 Coll., on free access to information, as amended, and act no. 123/1998. on the right to information on the environment, as amended.

In the fifth chapter are then further discussed the various provisions of the act no. 106/1999 Coll., on free access to information, outside of the provisions, which relate to statutory bodies and the provisions of talking about the restriction of the right to information, which have been in this work devoted a separate chapter.

Chapter six then defines the mandatory bodies according to the law on free access to information and in the final of the seventh chapter are then summarized the reasons for the restriction of the right to information as a result of the provisions of the law on free access to information.

10 Přehled pramenů

10.1 Literatura

BARTOŇ, M. : Svoboda projevu : Principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010, ISBN 978-80-87212-42-4

BREJCHA, A., Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu. Praha : Codex Bohemia, 1998., ISBN 80-85963-47-7

FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012, ISBN 978-80-7201-868-0

HENDRYCH, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 8. Vydání. Praha:C.H.Beck, 2012, ISBN 978-80-7179-254-3

KLÍMA, K. a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, ISBN 978-80-7380-140-3

KLÍMA, K. Ústavní právo. 3. Rozšířené vydání, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006

KOLMAN, P., Právo na informace, Brno, Masarykova univerzita, 2010, ISBN 978-80-210-5135-5

KORBEL, F. a kol., Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2005, ISBN 80-7201-532-X

KORBEL, F., Přehled judikatury ve věcech práva na informace. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013, ISBN 978-80-7478-022-6

KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M., Svoboda informací : svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha : Linde, 2002, ISBN 80-7201-318-1

KUŽÍLEK, Oldřich.,: Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy: nová verze s vyznačením změn platných od 23. března 2006 dle novely č. 61/2006 Sb.: příručka pro občany o svobodném přístupu k informacím a otevřenosti veřejné správy , Paha: Otevřená společnost, 2007

KUŽVART,P., PAZDERKA,S.,: Právo na informace o životním prostředí, 2 vydání, Brno, Ekologický právní servis, 2000, ISBN 80-902570-4-6

MATES, P., MATOUŠOVÁ, M., *Evidence, informace, systémy: právní úprava.* Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997, ISBN 80-85963-27-2

MATES, P. JANEČKOVÁ, E., BARTÍK, V.,: Ochrana osobních údajů, Leges, Praha 2012, ISBN 978-80-87576-12-0

MATES, P.: Ochrana osobních údajů, Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2002

MLEZIVA, E., Diktatura informací. Jak s námi informace manipulují. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86898-12-1

MVČR: Analýza účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (prosinec 2007)

PAVLÍČEK, V. a kolektiv. Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 2.díl. Práva a svobody. Praha : Linde Praha, a.s., 2002. ISBN 80-7201-391-2

PAVLÍČEK, V. a kol. Ústavní právo a státopěda, II. díl, Ústavní právo České republiky, Část 2. Praha: Linde, 2004, ISBN 80-7201-472-2

REJZEK, J., : Český etymologický slovník, 1. Vyd., Voznice : Leda, 2001, ISBN 80-85927-85-3

10.2 Odborné články

KOLMAN,P.,Právo na informace v Radě Evropské unie ve světle nedávného judikátu Access Info Europe vs. Rada Demokracie vs. Diplomacie, Jurisprudence (Wolters Kluwer), r.2014, č. 2, str. 27 (ASPI ID):LIT47773CZ

KOLMAN,P., Právo na informace opět posílilo aneb Ústavní soud řekl ano souzení za bílého dne, Právní rádce, r. 2010, č. 5, str.59 (ASPI ID):LIT37169CZ

KOLMAN,P., Stručně k principu transparentnosti veřejné správy, Bulletin advokacie, r. 2012,č. 1, str. 39 (ASPI ID):LIT39970CZ

KOLMAN, P.: Ústavní a zákonné zakotvení práva na informace ve vybraných státech světa, Státní zastupitelství, 7-8/2010

KOLMAN, P.: Svobodný přístup k informacím a veřejná správa, ČPVP č. 2/2004, str. 135

KORBEL,F.,Právo na informace v územních samosprávných celcích, původní text pro ASPI z 1.10.2010, (ASPI ID):LIT34570CZ

KUŽÍLEK, O. Zákon nelze naplnit bez znalosti, svobodný přístup k informacím. Právní rádce, 10/2000

MATES,P., Právo na informace a ochrana osobních údajů, Jurisprudence (Wolters Kluwer), r.2012, č. 1, str. 22 (ASPI ID):LIT40249CZ

MATES, P., Právo na informace a jeho limity, Jurisprudence (Wolters Kluwer), r.2012, č. 5, str. 42 (ASPI ID): LIT40910CZ

MATES, P.: Pátá novela zákona o svobodném přístupu k informacím, Právní rozhledy r. 2006, č. 4, str. 2

PODHRÁZKÝ, M., Dopravní podnik jako veřejná instituce poskytující informace, Právní fórum (Wolters Kluwer), r.2012, č.2, str. 83, (ASPI ID):LIT39794CZ

RIGEL, F., Subjekty povinné poskytovat informace ve světle judikatury, 24.2.2010, Právní rádce. Dostupné dne 27.2.2015 z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-40730260-subjekty-povinne-poskytovat-informace-ve-svetle-judikatury>

10.3 Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, vyplývající ze změny provedené ústavním zákonem č. 162/1998 Sb.

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ze dne 3.2.2012, ve znění platném k 1.1.2014

Nařízení vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací

10.4 Mezinárodní dokumenty

Vyhláška MZV č. 120/1976 Sb., ze dne 10. května 1976 o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Všeobecná deklarace lidských práv Valného shromáždění OSN

Sdělení FMZV č. 209/1992 Sb., s vnitrostátní účinností od 18.3.1992, o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru ze dne 17.11. 2003

Rezoluce Rady Evropy č. 428(1970) ze dne 23.1.1970.

Deklarace Výboru ministrů ze dne 25.11. 1981 č.R(81)

Amsterodamská smlouva ze dne 2.10.1977

Smlouva o Evropské unii, podepsána v Maastrichtu dne 7. února 1992

10.5 Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 24. ledna 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06

Nález Ústavního soudu ze dne 27. února 2003, sp. zn. 686/02

Nález Ústavního soudu ze dne 27. února 2003, sp. zn. III. ÚS 686/02

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009, čj. 2 As 4/2009-93

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008, čj. 8 As 57/2006-67

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, čj. 2 As 58/2007-52

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 12. 7. 2007, čj. 2 As 89/2006-107

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2007, čj. 3 Ao 2/2007

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2003, čj. 5 A 119/2001 – 38

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2002, sp. zn. 33 Ca 81/2001

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 33 Ca 80/2000

Rozsudek Krajského soudu v ČB ze dne 24. 10. 2001, sp. zn. 10 Ca 215/2001

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25.5.2010, sp. zn. 31 Ca 189/2000

10.6 Internetové zdroje

www.beck-online.cz

www.aspi.cz

www.mvcr.cz

www.nssoud.cz

www.nalus.usoud.cz

www.pravniradce.ihned.cz

www.hn.ihned.cz

www.uouu.cz

www.lidskaprava.cz

www.zakonyprolidi.cz

www.otevrenaspolecnost.cz